

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

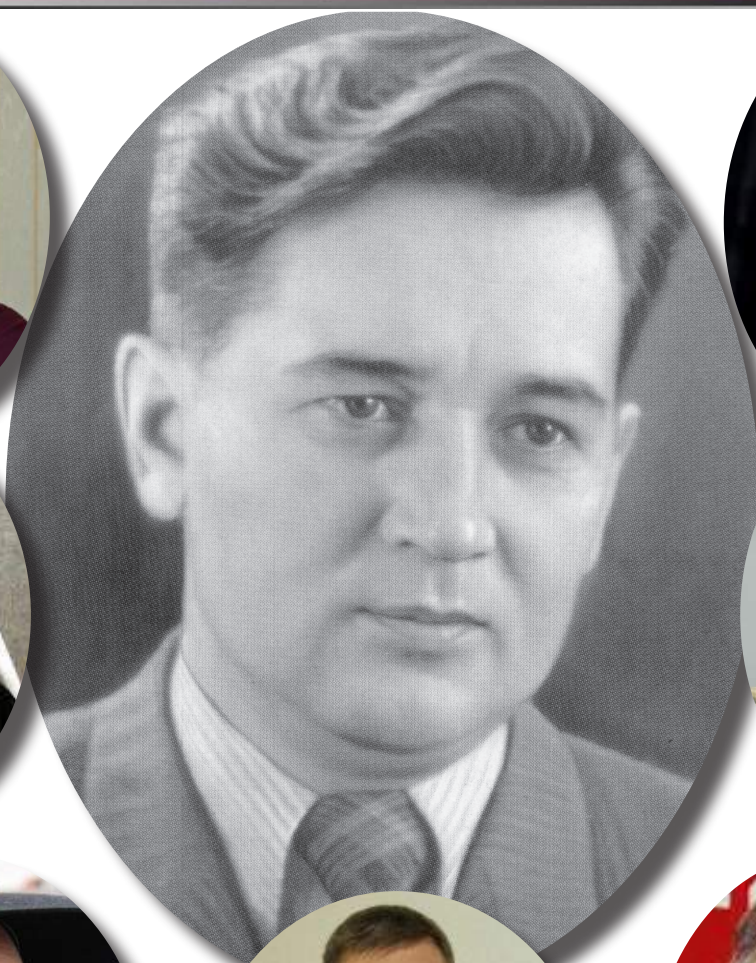
ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2018 рік

№1(318)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

У Дніпрі визначили переможців щорічного конкурсу – відзнаки імені Олеса Гончара на сторінках Всеукраїнського щомісячника «Бористен».

“У всіх народів мова — це засіб спілкування, у нас це — фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох — це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

«Бористен (Борисфен)» — незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Електронні версії журналу borysten.com.ua

facebook.com/borysteninfo

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший.

Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У Києві: Олег Черногуз, тел: (067)2555026
У США: Bahriany Foundation, INC. 811S Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005 – 2749 USA
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
У Канаді: Mr. Petro Kovalczyk, 40 Westhead Rd., Toronto, Ont., M6W 4S1, Canada (tel 416 – 603-9888)
У Румунії : Ritco Virgil STR. 1 Decembrie7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska
У США та Мексиці: Parion Chejlyk, 45 Mountain Ave. Warren, N.J. 07059

Адреса журналу «Бористен»: вул.Телевізійна, 3 49010, Дніпро – 10, Україна
Телефони: (050) 340 - 28 - 27

e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Верстка\дизайн журнал «CatArt» реєстрацію № 818604 від 2.03.2000

Видавець ФОП

Озеров Г.В.

м.Харків, вул.

Університетська, 3\9

Свідоцтво про державну

Підписано до друку 7.02.2017

Папір офсетний.

Друк цифровий

Щомісячник,

наклад: 1500 примірників

Переможцями конкурсу –відзнаки імені Олесь Гончара Всеукраїнського щомісячника «Бористен»

за 2017 рік визнані:

- **Борис Легета** (м. Дітройт, США) - Президент Американсько - української медичної Фундації - за системну підтримку та допомогу Україні в медичній сфері під час проведення АТО. Зокрема, переклад українською мовою з англійської та видання спеціалізованих підручників з військової медицини.
- **Віктор Рудь** (штат Нью-Джерзі, США) - за багаторічну публіцистичну та правничу діяльність на теренах західного світу спрямовану на донесення правди цивілізованій спільноті про Голодомор в Україні 1932-1933 років та викриття злочинної суті російського шовінізму.
- **Юрій Береза** (м. Дніпро, Україна) - за державотворчу політику у якості народного депутата України та рішучі й мудрі дії як одного з провідників українського народного опору проти російської агресії на Донбасі.
- **Альона Устименко** (м. Дніпро, Україна) - за значну волонтерську діяльність та новаторській і патріотичний підхід у викладанні вітчизняної історії учнівській молоді.
- **Сергій Маргітіч** (м. Дніпро, Україна) - за організацію системної допомоги добровольчим військовим підрозділам, які захищають суверенітет і територіальну цілісність України у війні з Росією на Донбасі.
- **Владика Адріан** (м. Ногінськ, Росія) - за подвижницьку працю із збереження української духовності за несприятливих умов шовіністичної Росії.
- **Шмуель Камінецький** (Ізраїль, США, Україна) - за багаторічну діяльність релігійного провідника спрямовану на досягнення міжнаціональної злагоди в Україні.

Урочите нагородження лауреатів традиційно відбудеться у лютому у Центрі культури української мови ім.О.Гончара у Дніпрі

Стор.1	Слово редактора
Стор.2-3	ПРАВДИВІ УРОКИ ІСТОРІЇ
Стор.4-5	ТРИВОЖНИЙ ЛИСТОПАД 2017-го
Стор.6-7	Християнська сторінка
Стор.8-9	ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ
Стор.10-12	До ювілею професора В. В. Іваненка
Стор.13-17	НЕЗДІСНЕНЕ 80-річчя ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГЕРОЇЧНОГО ПАТРІОТА УКРАЇНИ - ВАСИЛЯ СТУСА
Стор.18	Казка про Горобеня
Стор.19-25	Семен Фішелівеч Глузман: життя по-совісті
Стор 26-32	<Чоми Путіну подобається Захід>
Стор.33-36	Літо в Україні, 18 серпня – 5 вересня, 2017

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

«З відгуків на видання журналу «Бористен»»

ПРАВДИВІ УРОКИ ІСТОРІЇ

Не пригадую де вже прочитав мудру думку про те, що військовикам доводиться виправляти помилки вчителів і священників. Особливо це яскраво видно на прикладі сьогоднішніх подій на Донбасі. Антиукраїнська резервація утворилася тут найперше через абсолютну відсутність державницької політики у формування в тамтешнього населення причетності до нашої мови, культури, духовності, зрештою, історії. А тому не менш важливо коли ці істини стануть предметом усвідомлення широкого громадського активу, до якого, безперечно, належать вже згадані вчителі. Приємно що маємо нагоду зустріти таких у звичайних загальноосвітніх школах. Альона Устименко молода і віддана своєму предмету вчителька історії дніпровської СШ№46. І ще вона педагог нової патріотичної формації, котра надає своїм учням можливість самотужки зрозуміти істини минушини й що особливо сьогодення. Нам приємно було довідатись що не на словах, а на ділі інтерактивна пані Устименко влаштувала з своїми вихованцями обговорення книги Івана Українського та Тараса Мирного «Про злочин «братнього» народу. Російсько-українська війна чи продовження Росією українського геноциду?», котра нещодавно побачила світ у серії «Бібліотека журналу «Бористен». Та ще й підготувала

власні нотатки з огляду на цю подію. Воістину слово Учитель можна писати з великої літери, коли йдеться про таких як Альона Устименко.

Фідель Сухоніс, шеф-редактор

Про книгу Івана Українського та Тараса Мирного «Про злочин «братнього» народу. Російсько-українська війна чи продовження Росією українського геноциду?»

За історію людства відбулося десятки тисяч кровопролитних війн, але жодного разу Україна не розв'язувала війну і не нападала на сусідні держави. Але століттями український народ мусив захищати свою державу від агресорів, обстоювати її право на існування, оскільки вона була і залишається ласомим шматком у загарбницьких планах інших держав, зокрема Росії. За даними на початок 2017 року нараховно близько 36 війн, у яких безпосередню участь беруть 28 держав і майже половина із них мають затягнуті конфлікти. Та на жаль і нашу державу не оминула ця участь і вкотре українці знову захищають свою Батьківщину, її кордони та цілісність від сусіда, якого колись вважали "братнім". Знайомство із книгою "Про злочини «братнього» Івана Українського і Тараса Мирного народу має велике значення при вивченні історії України, у цій книзі, опираючись на історичні факти та докази автори розвінчують міф про "братські стосунки між російським та українським народом. У хронологічній послідовності у ній викладено віхи становлення і боротьби за самостійну Українську державу: Київська Русь, Галицько-Волинське князівство, Литовсько-Руське князівство, доба козацької

Гетьманщини, Національно - визвольні рухи XVIII- XIX ст. , Українська революція поч. XX ст., дисиденство в часи СРСР та незаперечні факти злочину, підступності та зрадницьких дій того, “ братського” сусіда. Проте у 1991 році Україна зберігала не тільки традиції державності, а і отримала у спадок від складної і загарбницької політики сусідів багато проблем-колоніалізм, геноцид, “ советізм”. Термін існування нашої незалежної держави , доводить, що Україна існує, і попри великі випробування , зокрема тривалу російську агресію, що це незалежна держава із власною ідентичністю із сидьним українським суспільством.

*Олена Устименко , викладач історії
СШ№ 46, м. Дніпро*

*під час обговорення книги з учнями книги
Івана Українського та Тараса Мирного
«Про злочин «братнього» народу.
Російсько-українська війна чи продовження
Росією українського геноциду?»*

КІЛЬКА СЛІВ ПРО НЕБРАТНЮ СЕСТРУ

*“Коли свобода
зникла, залишається ще
країна, та вітчизни вже немає”.
(Франсуа Рене де Шатобріан)*

Нещодавно бібліотечка журналу «Бористен» поповнилась новою книгою Тараса Мирного та Івана Українського під назвою «Про злочин «братнього» народу». Матеріалу на цю тему достатньо, це історичні дослідження та праці, роботи істориків та науковців, але ця книга цінна тим, що у ній стисло зібрано весь матеріал про те, як Росія впродовж століть своїми імперськими амбіціями намагалася пригнобити та знищити Україну. Як зазначають автори: «...завдання цієї праці не є всебічний аналіз історії подій, а радше – наведення фактів російського геноциду українського народу». Крок за кроком, апелюючи фактами, автори роблять екскурс в історію, починаючи з часів правління Володимира Великого, до наших днів.

У книзі доводиться, що Москва зазвичай не дотримувалась жодних договорів, на історичних фактах показано коли саме було розпочато нею підступний та нищівний процес проти українського народу. Цінним є те, що на сторінках книги є повний список московського геноциду і аж ніяк нема засудження всіх росіян у злочинах проти України. Книга розрахована на широке коло читачів і буде корисною, як вчителям та викладач історії, так і бійцям на передовій та всім охочим дізнатися більше про геноцид українців з боку Росії.

У свідомість українців радянською владою роками втлумачувалось про «старшу і братню сестру Росію», створювався міф про те, що

Україна молодша сестра тощо. Автори книги у хронологічному порядку, підтвердженими фактами та ілюстраціями, доводять протилежне: мета Росії пригнобити українців. І зараз, коли загарбаний Крим, окупована частина Донбасу, імперські амбіції Росії знову зашкалюють. Тож настав час скинути радянські рожеві окуляри і подивитися на історичні факти неупередженим поглядом, щоб переозначити свідомість тих, хто все ще вірить у «братню» Росію.

До такої частини несвідомих людей слід апелювати незаперечними історичними фактами, що наведені авторами цієї книги стисло і зрозуміло для кожного пересічного громадянина, який може зробити висновок: агресія Росії, її брехня тягнеться з далекого минулого. Якби всі українці зрозуміли свого часу, що таке Росія, роздивилися її справжнє обличчя, то сьогоднішньої трагедії на Донбасі можна б було уникнути.

Часто, коли пишуть про брехливу пропаганду, згадують Гебельса, забуваючи про те, що німецька пропаганда дотримувалась правила: не транслювати відверту брехню, а говорити ту правду, яка вигідна і замовчувати не вигідні для пропаганди факти. Росія і у наш час продовжує будувати свою пропаганду на неймовірній брехні і це дало вже пагони. Нещодавнє опитування у Росії показало, що ворогом №1 там вважають США, а Україну – ворогом №2. Як і раніше, там ведеться брехлива, цинічна пропаганда проти України, а нам, українцям, такі методи неприйнятні, тож потрібно апелювати незаперечними історичними фактами. І у цьому порадником може стати книга «Про злочин «братнього» народу».

*Світлана Талан
(м. Северодонецьк) , тисьменниця*

«Актуально»

ТРИВОЖНИЙ ЛИСТОПАД 2017-20

Листопад у Северодонецьку запам'ятається його мешканцям надовго. Другого дня цього місяця, передвісника зими, було жорстоко, по звирячому вбито Самарського Сергія, депутата Северодонецької міської Ради, радника міського голови. Сергій Самарський народився і майже все своє життя прожив у нашому місті. Він жорстоко критикував режим Януковича, був у полоні терористів т. зв. ЛНР, ініціатором визнання Росії країною агресором на міському рівні, кілька разів обирався депутатом місцевої ради від БЮТ і БПП. Він випускав газету «Правда!» та очолював ГО «Відродження Донбасу», але северодончанам він найбільше запам'ятався, як справжній патріот, борець, який все своє життя присвятив боротьбі за справедливість у місті, був людиною з активною життєвою позицією.

Як так сталося, що у мирному місті ввечері вбили патріота? С. Самарський спілкувався з дружиною о 17.20, а вже о 16.05 з ним пропав зв'язок. Того вечора він мав бути на прямому ефірі телеканалу ЛОТ, де мав оприлюднити важливі обвинувачувані матеріали, але йому не дали. Тіло патріота знайшли опівночі майже під вікнами його будинку.

Дехто одразу почав звинувачувати політичних опонентів Сергія Самарського, інші – бойовиків, які повернулися за програмою СБУ «Повертайся додому», версія пограбування відпала одразу, бо при загиблому були всі його кошти та

речі. Але слідство триває і слід дочекатися його результатів. Не встигли северодончани оговтатися від шоку, як дізналися ще про одне вбивство тієї ночі. Загиблим виявився юнак і одразу поповзли чутки, що вбито свідка. Слідство спростувало це, але страх вже поповз містом. За кілька днів знайшли ще одну вбиту людину, мотив невідомий. Місто лихоманило. І не дарма. За кілька днів по тому активіст Андрій Блінов знаходить під своїми дверима вінок з чорною траурною стрічкою і з написом «Дорогому Андрію від друзів». Минає кілька днів того ж листопаду і опівночі у вікно квартири члена виконкому міськради Рубена Хачатурова влітає цеглина з погрозами і спроба підпалити вхідні двері. Де наші правоохоронці з нової поліції? Раніше вони на новеньких автівках патрулювали вночі місто і містяни не могли нарадуватися тим, як вони заїжджають навіть у квартали, зупиняються біля підозрих компаній. Тоді навіть з'явилася якась надія, що почалися зміни на краще, але раділи завчасно. Зараз не те, що у глухих кутках, на центральних вулицях їх видно лише до півночі. І тут попадає в Інтернет лист, який розставляє все на місця. Це службова телеграма начальникам УОС, ВП ГУНП, УПП в м. Северодонецьку, Лисичанську та Рубіжному ДПП НПУ, в якій йдеться про

забезпечення порядку та безпеки мітингувальників у Києві. Що ж, все, ніби то, добре, але приведу лише дві цитати. 1. «Вимагаю провести робочі зустрічі з керівництвом осередків політичних партій та громадських організацій, які мають намір здійснити виїзд до м. Києва для участі в зазначених акціях». 2. «Наділити особовий склад, задіяний для несення служби на блокпостах, розташованих на територіях обслуговування для виявлення фактів організованих виїздів громадян. У разі встановлення вказаних фактів негайно доповідати до оперативного штабу ГУНП».

3. «Провести відповідну роботу із перевізниками щодо встановлення перевезень, організованих груп громадян з території обслуговування до м. Києва». Підписана телеграма заступником начальника ГУНП в Луганській області третього листопада, тобто, наступного дня після вбивства С. Самарського. Зранку між містами утворилися кілометрові черги машин. Один із активістів поцікавився, чи перевірки з приводу нещодавнього вбивства, на що йому перевіряючі відповіли, що лише чули, що вбили якогось депутата. Напевно, головніше було не допустити виїзд мітингувальників до Києва, ніж знайти вбивцю патріота. Попри все, хто вважав за потрібне приєднатися до мітингу у Києві, той зміг виїхати. Їхав хто власним легковиком, інші – брали білети невеликими групами у різний час на потяг. Не здається вам, що це вже де-жа-вю? Добре пам'ятаю часи Помаранчевої

революції, коли також їхали тишком-нишком до Києва, потім – революція Гідності. Невже не зрозуміло, що у нас демократична країна і право на вільне пересування і мітинги не заборонені? Хоча слід зазначити, що активність громадян у регіоні спадає, настає повне розчарування і зневіра і лише частина самих стійких продовжує боротьбу, залишаючись у місті, де ось-ось запанує хаос. У міськраді продовжується міжособнавійна і добре, що хоча б зараз депутати спромоглися провести сесію і розглянути рекордну кількість (майже три сотні) питань. У місті вже йде збір підписів за відкликання міського голови та депутатів, для чого потрібно до кінця місяця зібрати 16 тисяч підписів. На стан 13 листопада зібрано лише 6 тисяч. Люди не вірять, що нова влада буде кращою, загальна думка «Прийдуть такі ж самі». За незалежним анонімним інтернет-опитуванням 56% северодончан дуже люблять своє місто і не хочуть звідси виїжджати, але інша цифра насторожує. 33% хочуть звідси виїхати. І це попри те, що частина вже виїхала ще у 2014 році. За останніми даними у місті Северодонецьку мешкає 120 тис. людей і 60 тис. переселенців. Місто молоде, красиве і було б перспективним, якби чиновники, народні обранці та правоохоронці у першу чергу турбувалися про мешканців свого міста і про ті 33%, які хочуть покинути місто.

*Світлана Талан, письменниця.
м. Северодонецьк, Луганщина.*

Христос переміг смерть

Сьогодні тема бесіди найважливіша з усього Ісусового служіння, а саме «Як Ісус Христос переміг смерть». Останнім розділом Євангелії від Марка є розділ 16-ий і в ньому оповідається остання подія, яка сталася з Ісусом Христом на землі – це Його воскресіння з мертвих. Чому ж воскресіння найважливіше? Передовсім це доказ Його божества, бо воскреснути міг тільки Бог, або тільки Бог міг когось воскресити. Ключ життя – тільки у Бога. Без воскресіння не було б вічного життя. Життя людини на землі закінчується смертю. Син Людський Ісус Христос як Людина був розп'ятий на дерев'яному хресті і помер. Камінь, яким закрили гріб, де було покладене Христове тіло, свідчив, що усе закінчено. Всі сподівання, усяка надія завалені холодним каменем. Немає більше життя, немає чуд оздоровлення, насичення голодних, звільнення одержимих. Усе це належить минулому. Без воскресіння Христа справді усе минуло і було б лише історією. Але слава Богу, коли жінки раненько, в неділю, на третій день після Христової смерті прийшли до гробу, щоб віддати останню шану померлому, ангел, який сидів біля порожньої могили, сказав до переляканих жінок: «Не лякайтесь! Ви шукаєте розп'ятого Ісуса Назарянина? Він воскрес. Немає Його тут. Ось місце, де лежало тіло Його» (Мр. 16:6). Христове воскресіння змінило усю історію. Є вічне життя, життя після смерті, яке дарує воскреслий живий Син Божий Ісус Христос, Спаситель світу, Котрий каже: «Я – Перший і Останній, і Живий! А був Я мертвий і ось живу на вічні віки. Амінь. І маю ключі пекла і смерті!» (Об. 1:17)

З воскреслим, живим Ісусом Христом Спасителем є надія, є життя, нове життя на землі і вічне життя в небі – Слава Йому! Говорячи про воскресіння, доречно було б згадати як Він помер, бо, можливо, не всі читають Євангелію. Можливо, святкуючи Свято Великодня, удекороване пасхами, писанками, пальмами та іншими декораціями і святковими стравами, люди не усвідомлюють, що це свято Христового воскресіння, яке сталося майже дві тисячі років тому. Євангелист Марко в розділі 15-му, детально описує події, як свідок. Він пише (15:1-5): «А первосвященики з старшинами й книжниками та весь синедрион зараз уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, повели та й Пилатові видали. А Пилат запитав Ісуса: «Чи ти Цар Юдейський?» А Він йому у відповідь каже: «Сам ти кажеш...». А первосвященики міцно Його винували. Тоді Пилат знову запитав і сказав: «Ти нічого не відповідаєш? Дивись як багато проти Тебе свідкують!» А Ісус більше нічого не відповідав, так що Пилат дивувався». Ісус знав, що Його земне життя наближається до кінця. Ось Він чує шалену атаку фальшивого оскарження перед представником Римської імперії, правителем Юдеї Понтієм Пилатом. Оскарження було вмотивоване політикою. Мовляв, Ісус виступав проти Римської імперії, проголошуючи себе царем юдейським. «Чи ти є Цар Юдейський?» - запитує Пилат. Христос відповідає: «Це так, як ти сказав. Я на це родився і прийшов у світ, щоб свідкувати про правду, кожен, хто від правди, той слухає Мого голосу» (Ів. 18:37). Релігійні керівники, які через задрість оскаржували Христа, знали, що така вина не є викликом для Римської імперії. Пилат це зрозумів і хотів відпустити Христа. Релігійні лідери звинувачували Ісуса, що Він не платить податків римлянам. Але Христос мовчав. Чому ж Христос не відповідав, чому Він не виправдовувався, коли Його звинувачували фальшиво? Ісус Христос прийшов, щоб померти за грішників, таких, як ми з вами, бо написано, що усі згрішили, немає праведного ні одного. Він виконував волю Небесного Отця. Крім того, Ісус узяв на себе наші гріхи, гріхи всього людства, так що Він був винен не Своїми гріхами, бо Він був праведним, безгрішним, але вина наша впала на Нього. Про це пророк Ісаї провіщав 700 років наперед (Іс. 53:4-7). Бог відкрив це пророкові, і не тільки Ісаї, але й іншим пророкам про Ісусове зачаття, народження, життя та служіння, а також смерть і

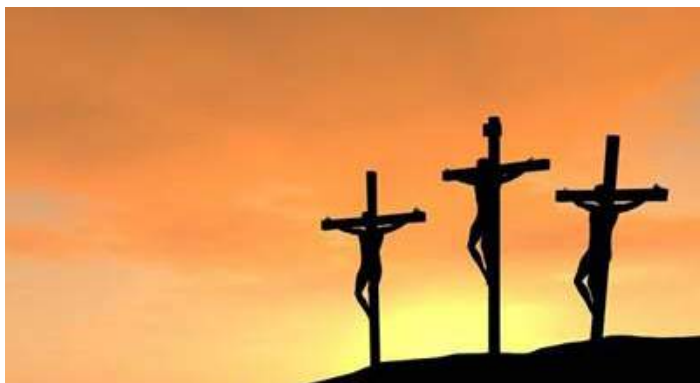
воскресіння, щоб тепер, читаючи Біблію, ми вірили в Євангелію, в Ісуса Христа як Спасителя та прийняли вірою Його Особу і Його науку. Євангелист Марко, який жив тоді і був молодим чоловіком, описує, як відбувався суд над Ісусом. Апостол Павло у Посланні до євреїв пише, щоб ми дивилися на автора нашого спасіння, котрий терпів заради нас. Він пише (12:2-3): «Дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радості, яка була перед Ним, перетерпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по правиці престолу Божого. Тож подумайте про Того, Хто перетерпів такий перекир проти Себе від грішних, щоб ви не знемоглися і не впали на душах своїх». Це приклад для нас, щоб ми не знемагали, коли нам доводиться терпіти. Засуджений на смерть через розп'яття мав нести на собі до місця страти дерев'яного хреста, до якого мав бути прибитий. Ісус терпів насмішки і глузування, та бичування. Замість корони на Його голову поклали тернового вінця. Він падав під тягарем деревини, яку ніс вузькими вуличками Єрусалиму, дорогою на Голгофу. Цю вулицю тепер називають Віа Долороза, що означає Шлях скорботи. Вояки змусили якогось Симона Кириянина, що вертався з поля, нести хреста, бо Ісус був знеможений і падав. Накінець ця процесія досягла місця страти, що називалося Голгофа, або Череповище.

Прибивши Ісуса до хреста, вояки кинули жереб, кому узяти Ісусів одяг. Цим актом виповнилося пророцтво, яке записане у 22-му псалмі, 19-му вірші: «Вони ділять для себе одягу мою, а про шату мою жеребка вони кидають». Перехожі лихословили Ісуса, казали: «Спаси Себе і зійди з хреста». Так само і первосвященники з книжниками насміхалися з Ісуса і між собою говорили: «Інших спасав, а Себе не може спасти. Христос, Цар Юдейський! Нехай зійде тепер з хреста,

щоб побачили ми й увірували!» (Мр. 15:29-32) Живучи у так званому цивілізованому світ, ми можемо дивуватися, як могли люди дивитися на прибиту цвяхами, скривавлену людину, в муках і агонії смерті, без жодного співчуття, сміятись і лихословити. За що Його розп'яли за який злочин, що поганого Він кому зробив? Наше запитання до сьогоднішніх невіруючих до тих, хто сьогодні насміхається і лихословить Христа – чому і за що ви Його зневажаєте, що злого Він вам зробив? Не забудьте, Він воскрес. Він живий, Він Бог, Який прийде судити і кожного, хто Його не прийме і не отримає прощення своїх гріхів, буде відповідати перед Ним і вже не як перед Спасителем, а як перед Суддею. Написано, що від шостої до дев'ятої години настала темрява по всій землі. Розп'ятий Ісус сім разів промовив з хреста. Марко записав тільки ці слова: «Боже Мій, Боже Мій, нащо ти покинув Мене?». Це також слова виповненого пророцтва з 22-го псалму. Ісус не звертається до Бога як до Отця, але як грішник, через наш гріх, як до Бога, Який судить гріх. Мертве Ісусове тіло зняв з хреста Йосиф з Ариматеї і поховав у своєму гробі, який він приготував був собі, висікши в кам'яній скелі. Йому допомагав Никодим, таємний послідовник Ісуса, котрий приходив раніше до Нього вночі. Після суботи при сході сонця три жінки – Марія Магдалина, Марія Яковова та Соломія купили пахощів, щоб намастити мертве тіло. Найбільшою турботою жінок було – хто відкотить великого каменя від входу до гробу. Але величезний камінь був відкочений, а гроб, де лежало Ісусове тіло, був порожній.

«Ви шукаєте розп'ятого Ісуса Назарянина? Він воскрес! Немає Його тут. Ось місце, де лежало тіло Його», - провістив жінкам Ангел. Не для Ісуса ангел відкотив каменя, а для людей, щоб побачили порожню могилу. Це був ще один доказ Христового воскресіння. Тепер місія всіх християн, які відродилися Христовим Духом, виконувати Христове повеління, яке записав Євангелист Матвій (Мт. 28:19-20): «Тож ідіть і навчіть всі народи, християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку! Амінь».

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді з питання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 19:40, на першій програмі Українського радіо

“Рубрика Миколи Дупляка”

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Про українські імена в англomовному світі

Після здобуття Україною незалежності, США почали відвідувати численні групи українських професіоналів: підприємці, юристи, завідувачі, педагоги, юристи тощо. Мені довелося спілкуватися з багатьма земляками. Було приємно, коли на візитці було написано українською мовою ім'я Петро і англійською мовою Petro. Було й неприємно, коли по-українському на одній сторінці написано Богдан, Ігор, Ольга, Ганна, а по-англійському -- Bogdan, Igor, Olga, Ganna. Як бачите, на одній сторінці я такий, а на другій – інший. Напрошується висновок: я – хамелеон. Запитані відповідають, що саме так і треба писати, мовляв, так в Україні узаконено.

Українські імена слід передавати графемами іншої мови, зокрема англійської, фонетичним способом, тобто відтворюючи англійськими літерами українські звуки. Це ж бо серйозна справа. Йдеться про мовну репрезентацію державности України. Священним обов'язком кожного українця – репрезентувати її повсюдно і повсякчас. Недержавність української мови в минулому приводила до того, що власні назви України світ сприймав через посередництво інших мов, зокрема російської, а то й польської (в англomовному світі). Таким чином український ономастикон втрачав свою самобутність, мовний образ народу зазнавав фатального спотворення.

В СРСР таку опосередкованість передачі неросійських ономастиконів 1981 р. офіційно узаконено. Спочатку русифікували всі власні імена неросійських мов народів СРСР, а потім їх латинізували з російської орфографії. Треба дивуватись, що у вільній Україні на державному рівні не вимагають дотримуватися фонетичного принципу передачі власних імен. Колоніальні навички продовжують жити й процвітати. Замість правильного Bohdan, Ihor, Olha, Hanna, -- українці по-англійському продовжують писати

свої імена латинізовані з російської орфографії і тим ідентифікують себе з росіянами. Це таки ганьба!

На Галичині чи в Галичині?

В засобах масової інформації України все частіше бентежить покруч “на Галичині”. Згідно з чинними правилами української граматики та мовного вжитку, прийменник “в/у” уживається з іменниками в місцевому відмінку для позначення місця, де відбувається дія. Саме тому вираз “в Галичині” відповідає нормам української мови.

Стосовно звичаю, дозвольте навести лише деякі заголовки праць І. Франка: “Азбучна війна в Галичині 1859 р.”, “Двори і хати в Галичині”, “Робітничі відносини в Галичині” та інші.

Відрізнати чи розрізнати?

Обидва слова добрі, одначе, їх часто плутають і ставлять їх одне замість другого: “Через короткозорість він не може відрізнати літери Н від П”; “Ніч була така темна, що не можна було розрізнати неба від землі”.

Значення дієслів відрізнати й розрізнати дуже близькі, але між ними є певна різниця: відрізняють ті речі й поняття, що дуже далекі одне від одного: “Тим часом хмара насунулась і так стемніло, що води від землі не відрізниш” (О. Донченко); крім того, дієслово відрізнати означає “відокремлювати частину від цілого”: “Я роблю й маю право на своє добро. Одрізнить нас” (І. Нечуй Левицький). А розрізнати – це значить “бачити або знаходити відмінність між речами й поняттями, дуже близькими своєю природою”: “Не може розрізнати, що говорите: стільки було сміху” (Г. Барвінок); крім того, дієслово розрізнати має ще значення “розлучати, розділяти”: “Треба розрізнати парубка та дівку” (Б. Грінченко). Отже, в наведених на початку фразях треба було написати: “Не можна

розрізнити літер“; “Не можна було відрізнити неба від землі“.

Проблеми з електрикою

З електрикою може бути по-різному. Неправильно кажуть: “Треба включити електрику“; “Виключи струм“, одначе забувають, що по-українському слід казати: умикнути (увімкнути), умикати електрику; вимикати струм.

Від цих слів походять і українські технічні терміни: умикач і вимикач.

Робити внесок чи вносити вклад?

Деякі мовці не розрізняють висловів робити внесок і вносити вклад. Коли маємо справу з грішми (коли йдеться про ощадну касу, банк, фонд), використовуємо вислів вносити вклад. Напр.: “Киянка Галина Гуць внесла вклад у сумі 1000 карбованців на відбудову церкви Богородиці Пирогощої“ (газ.).

Якщо мова йде про сприяння розвиткові науки, культури, мистецтва, слід уживати вислів робити внесок: “Значний внесок у справу створення професіонального театру зробив Тарас Шевченко”(газ.).

Про кутній зуб

По-українському один із п'яти задніх зубів щелепи зветься кутній: “На кутніх зубах спробував золото“ (М. Стельмах). У четвертому томі СУМ помилково знаходимо словосполучення корінний зуб (с. 292). Цей вислів без жодних підстав перенесено з російської мови.

Маємо й фразеологізм сміятися (реготатися) на кутні із значенням “плакати“: “Ще й сміється, дурне! Щоб ти на кутні сміялося!“ (О. Ковінька).

Чи можна працювати в якості учителя?

Російському слову *качество* відповідає українське *якість*. Саме тому газети, радіо- й телепередачі раз по раз уживають “суржикових” витворів в якості орендарів, в якості гостей, претендентів і под. Напр.: “Іван Степанович уперше відповідав на запитання кореспондентів у якості Голови (замість нормального як Голова) Верховної Ради України”. Словосполучення типу в *качестве* *председателя* (професіонала, учителя, друга) в українській мові мають відповідники: як голова (професіонал, учитель, друг). Отже можна працювати не в якості учителя але як учитель. Можна ще вживати в ролі, у функції, коли є потреба надати текстові канцелярського відтинку.

Деякі хибні слова і вислови, що засмічують нашу мову

“при вивченні цієї проблеми” замість “вивчивши цю проблему”
 “після написання дипломної роботи” замість “написавши дипломну роботу”
 “дистрибуторська система” замість “система розподілу” (distribution system)
 “освітній відділ” замість “відділ освіти”
 “джусек” (покруч на коробках і пляшках в Україні) замість “сік” (juice)
 “фани” замість “поклонники, шанувальники”
 “чітки” замість “чотки” (в Галичині вервиця)
 “благословіння” замість “благословення”
 “на таборі” замість “у таборі”
 “у роботу включили всі існуючі агрегати” замість “пустили всі наявні агрегати”
 “інспекція по контролю за цінами” замість “інспекція цін”
 “Іуда” замість “Юда”
 “Хіларі Клінтон” замість “Гіларі Клінтон”
 “Хемінгвей” замість “Гемінгвей”
 “Хофман” замість “Гофман”
 “казначей” замість “скарбник”
 “казначейський білет” білет державоноі скарбниці
 “капельмейстер” замість “капельмайстер”
 “клеймо” замість “тавро”

"Вітаємо"

До ювілею професора В. В. Іваненка

14 січня 2018 р. відомому українському історичному, доктору історичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України Валентину Васильовичу Іваненку виповнилося 70 років. Розмірковуючи над тим, як коротко, влучно і водночас емко передати читачеві різнобічність цієї непересічної Людини, авторитетного вченого, природженого лідера, умілого менеджера, чуйного й терплячого педагога-наставника, то поволі приходиш до висновку, що зробити це не просто. Після того, як у 1966 р. Валентин Васильович вступив на історико-філологічний факультет Дніпропетровського державного університету, його творча й професійна біографія нерозривно пов'язана з рідною alma mater. Університет закінчив з відзнакою, навчався в аспірантурі, достроково захистив кандидатську (1974), потім докторську (1990) дисертації, отримав вчене звання професора (1991). З 1974 р. розпочалася його трудова діяльність на викладацьких посадах, з 1986 р. – завідувач кафедри історії СРСР та УРСР (з 1992 р. – російської історії, з 2014р. – східноєвропейської історії), яку очолював майже три десятиліття. З 1999 р. В. В. Іваненко перебуває на посаді проректора науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді. Тут повною мірою розкрилися його організаторські здібності, досвід адміністративної роботи. Як зазначає сам ювіляр, «за щасливою долею виявився безпосередньо причетним до започаткування фактично нової доби в історії університету...», який на рубежі тисячоліть переживав глибокі трансформації, пов'язані із запровадженням нових стандартів вищої освіти. Гуманітарний проректор опікувався цілою низкою інновацій, які стосувалися вдосконалення системи виховання студентської молоді, підвищення їх загальної культури, формування необхідних ціннісних життєвих орієнтирів, патріотичних почуттів, активної громадянської позиції, вироблення важливих соціальних навичок, вкрай необхідних молодим паросткам нашого суспільства. Безперечно, сьогодні досягнення університету очевидні. І це не випадковість, а результат копіткої й цілеспрямованої роботи ефективної команди,

до якої належить В. В. Іваненко. Він із тих стриманих і тактовних керівників, які вміють слухати, відчувати й розуміти людей, влучно розгледіти співбесідника, з тих, хто демонструє високий професіоналізм, відповідальне ставлення до справи, неймовірно високу працездатність. Валентин Васильович – людина інтелігентна. Незважаючи на всі його важливі посади, визнаний статус, заслужений авторитет, в його рисах зовсім відсутні пихатість і снобізм, натомість постійно відчувається відкритість, терпимість і виваженість навіть тоді, коли ми, м'яко кажучи, цього не заслуговуємо. Розмірковуючи над окремими епізодами нашої більш ніж п'ятнадцятирічної співпраці, які особливо рельєфно віддзеркалюють сутність науково-педагогічної діяльності та й особистісних стосунків, впадає в очі багатогранність цієї талановитої Людини, її фаховий інтелект, тверда громадянська позиція і навіть певний науковий героїзм. Адже як би не змінювалися напрями «вітрів» на ниві історичної науки, він завжди зберігає вірність основоположним принципам пізнання минулого, особливо недавнього, показуючи справжні, а не удавані зразки дослідницької моральності.

Зробивши свій перший крок у самостійній науковій діяльності ще студентом другого курсу, Валентин Іваненко сьогодні – відомий в Україні та за її межами вчений у галузі новітньої історії України. Він є автором і співавтором близько 500 друкованих праць (ряд публікацій вийшли за кордоном), серед яких 7 монографій, 5 документальних книг і більш ніж 15 навчальних і методичних посібників. І справа навіть не в кількості (хоч вона й вражає) та різноплановості його творчих здобутків, а в здатності самостійно розв'язувати складні, як науково, так і соціально значущі проблеми нашого минулого і якісно змінювати уявлення про найбільш важливі й психологічно щемкі історичні події. Навряд чи сьогодні можливі серйозні дослідження соціально-політичних процесів української минувшини радянської доби без урахування наукових досягнень нашого ювіляра. В його творчій спадщині виокремлюються гострі наукові проблеми з історії Української національної революції й Громадянської війни 1917-1921 рр., більшовицької політики щодо України, селянських рухів, голодоморів і репресій (особливо регіонального рівня), воєнного лихоліття 1939-1945 рр. та ін. Праці В. В. Іваненка – це рівень сучасного наукового синтезу, системне вивчення із застосуванням нових теоретико-методологічних підходів складних і суперечливих сторінок української історії, оригінальна авторська версія і точність зроблених висновків та узагальнень. Під його керівництвом і за безпосередньої участі реалізовано цілу низку важливих наукових проектів і програм, серед яких «Радянська державність в Україні: пріоритети і особливості розвитку у ХХ ст.», «Українське питання в Російській імперії та Радянському Союзі», «Державницькі ідеї в українській суспільно-політичній думці першої половини ХХ ст.» та ін. Особливе місце в наукових студіях В. В. Іваненка займає феномен радянського тоталітаризму та його зловісне явище – політичні репресії. Тож не випадково вчений одним з перших в нашому регіоні взявся за реалізацію загальнодержавної програми «Реабілітовані історією» Дніпропетровської області, науковим керівником якої залишається й до сьогодні. В рамках цього проекту йому вдалося разом з учнями й колегами створити регіональний науковий центр із дослідження репресивної

політики влади в різні часи на теренах України та на Дніпропетровщині. В результаті широкій громадськості вперше масштабно розкриті катастрофічні наслідки політики «державного терору» у краї й повернуті добрі імена десятків тисяч безневинно репресованих громадян. Звичайно, В. В. Іваненко уважно слідкує за основними тенденціями, що час від часу виникають в історичній науці, він не позбавлений почуття й азарту наукового змагання, в якому упродовж багатьох років займає флагманські позиції.

Валентин Васильович – це той, кого можна сміливо назвати університетським вченим, який виховав 2 докторів і 23 кандидатів наук. Зі справжньою просвітницькою пристрастю він прагне ввести своїх учнів в когорту вчених-істориків і заражає їх неперевершеною любов'ю до історії. Він володіє одним із найважливіших достоїнств Учителя – бачити в кожному своєму учневі краще, виявляти приховані здібності й потенціал, вміло натискуючи на якісь потаємні, відомі лише йому важелі для їх розкриття. Його наукова діяльність вимірюється рівнем визнання колег і учнів, а внесок у підготовку кадрів вищої кваліфікації очевидний. Упродовж 15 років він очолює докторську спеціалізовану вчену раду при університеті із циклу історичних наук. Починаючи з 1974 р. Валентин Васильович не полишає науково-педагогічної діяльності, яка органічно пов'язана з рідною кафедрою. За влучним висловом ювіляра, саме тут відбулося вигранювання його особистісних рис і професійних якостей, створювалися умови для творчого зростання. Цікавий штрих його професійної біографії: будучи молодим викладачем, курс історії УРСР радянського періоду він читав виключно українською мовою, що в 1970-ті роки неоднозначно сприймалося не лише серед колег-викладачів, але й студентами. Згодом завдяки високому рівню викладання, ґрунтовній підготовці й особистій наполегливості та привабливості викладача цей «виняток із правил» став нормою на історичному факультеті. Після зміни керівництва факультету у 1977 р. В. В. Іваненко обійняв посаду заступника декана з навчальної роботи, опікувався цим важливим напрямком упродовж шести років, неабияк збагативши свій науково-педагогічний та управлінський досвід.

У 1983 р. Валентин Васильович був висунутий на роботу в партійний комітет університету, а в 1986 р. колектив обрав його завідувачем рідної кафедри історії СРСР та УРСР. Ставши наступником одного з фундаторів кафедри, відомого українського вченого-аграрника професора Д. П. Пойди, він увесь цей час прагнув створювати й підтримувати сприятливу морально-психологічну атмосферу в колективі, забезпечуючи тим самим належні передумови для його успішної діяльності. Очолюючи кафедру, а згодом працюючи на посаді професора, Валентин Васильович завжди демонстрував колегам професійну відданість і чистоту, випромінював щирість і колеги завжди намагалися відповідати йому тим же. Особлива риса Валентина Васильовича: він дуже тонко відчуває, як працює кафедра, який загальний моральний клімат в колективі і завжди готовий підтримати своїх колег, що неодноразово доводив не лише словом, а й ділом.

В. В. Іваненко з великою увагою і повагою ставиться до попередніх поколінь, дбає про збереження започаткованих ними добрих традицій. Сьогодні, озираючись назад, ми виразно бачимо і розуміємо, що процес становлення й розвитку кафедри на різних етапах передусім пов'язаний якраз з іменами професорів Д. П. Пойди та В. В. Іваненка – тих, хто своєю науково-педагогічною та адміністративною діяльністю, усім своїм життям демонстрували справжнє мистецтво ДАВАТИ, а не БРАТИ.

Як професор, Валентин Васильович залишається прихильником класичного університетського викладання з притаманною для нього фундаментальністю. Його вагомий внесок у підготовку висококласних

фахівців, плідну наукову й організаторську діяльність не лишилися непоміченими. В. В. Іваненку присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (1998), він нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2003), Грамотою Верховної Ради України (2008), нагрудними знаками «Відмінник освіти України» (2004) та «Петро Могила» (2006), медаллю «За заслуги перед містом» (2003), іншими державними, відомчими та регіональними відзнаками. Хотілось би, щоб Валентин Васильович ще довгі роки вражав оточуючих своєю потужною позитивною енергією, яка згуртовує і надихає на активність, часом меднає дужерізних людей і дарував учням та колегам навколо себе широту своєї душі. До речі, у ході багаторічного знайомства й спільної праці пліч-о-пліч з ювіляром довелося бути свідком численних вчинків Валентина Васильовича, які стосувалися його багатогранної професійної діяльності й звичайних людських взаємин. Якось автор зловив себе на думці: безкорисні, щирі й добрі вчинки по відношенню до оточуючих підсилюють його душу, чи широта його душі є запорукою творення добра для людей? Звісно, відповідь на це питання відсутня, але взаємозв'язок тут таки є. Від імені колег і учнів, рідної кафедри, історичного факультету вітаємо, вельми шановний Валентине Васильовичу, з 70-річним ювілеєм і бажаємо Вам життєвого й творчого довголіття, міцного здоров'я, родинного тепла і нових творчих злетів. Хай щастить!

*Володимир Бурмага,
завідувач кафедри
східноєвропейської історії
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара*

НЕЗДІСНЕНЕ 80-річчя ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГЕРОЇЧНОГО ПАТРІОТА УКРАЇНИ - ВАСИЛЯ СТУСА

Коли вночі у дім, квартиру, хату
 Прийде Різдво, ялинка і вогні –
 Згадай, хоч нахвилинку, про солдата,
 Який в окопі мерзне на війні.
 Який своє Різдво зустрине в полі
 Під кулі свист і вітру коляду...
 Хай спогад твій йому тамує болю,
 Хай щира згадка піднімає дух,
 Бо в цього річнім році щастя й туга
 Змішались в датах, цифрах, іменах...
 Яке ж Різдво без батька, сина, друга...
 Які ж свята, коли іде війна.
 І в час, коли годинник цокне в тиші
 Й повінця буде келих. Щастя... сміх...
 Не говори тостів хвалебно-пишних,
 А помолись за мертвих і живих...
 @Микола Білик

Василь Стус в нашій уяві це той молоденький воїн, про якого в епіграфі вірші розказується. Він народився на коляду 6 січня 1938 р. в селі Рахнівка, Гайсинському районі на Вінничині. На перший день різдвяних свята, 7 січня народився Михайло Рудницький, Роман Смаль-Стоцький народився за збігом обставин 8 січня, а його батько Степан народився 9 січня. Одже на Свята Різдвяні народилися такі визначні літературного характеру постаті. Серед них найбільш заслужене місце в українській історичній пам'яті займає Василь Стус, - український талановитий поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, один із найактивніших правозахисників українського культурного руху шістдесятників. На тому тлі варто загально пригадати, що українська поезія тісно пов'язана з життям нашого багатостраждального народу. Така вже доля України, що найкращим її дітям судилося несправедливо коротке життя: 38 років — П. Грабовському, 42 - Лесі Українці, 47 - Тарасові Шевченко та Василю Стусу - 48. Із короткого життя в обох останньо вимінених поетів вкрадено роки, які провели вони на засланні та в ув'язненні. Багато горя зазнали та В. Стус, як і Т. Шевченко. Вони любили рідну землю, свій край, Україну, і довгий час змушені були жити поза її межами. Вони хотіли писати, знамениті творити, давати людям радість і вдоволення, розбуджувати в них почуття любов до рідного краю, поривати і захоплювати людей ідеями добра правди і краси. Та на жаль найкращі роки свого життя їм довелося перебувати на засланні і в тюрмах. Та ніщо ані виснажлива праця в неволі, ані знущання наглядачів, ані ностальгія за рідною Україною - не змогли зламати визначних митців. Вони все витерпіли, дивуючи усіх

незламністю вдачі та силою свого безсмертного духу. Слова Михайлини Коцюбинської можна справедливо віднести до таких різних і водночас дуже схожих українських митців, хоча і сказані вони були стосовно В. Стуса: «Цінність і всеохопність його патріотизму вражає. За кожним помислом, за кожним словом - Україна.

Навіть відірваність від рідної землі та розлука з нею, не тільки не послабили, а навпаки посилили їхній синівський зв'язок з нею. Стус і Шевченко, це дивовижна тотожність, яка виявляється обох поетів в любові до України та незламність їхнього духу вірного служіння своєму народові. В Стус писав: «...я не набрався скверни, ненависті, прокльону, каяття, за терпіння народу». Він ніколи не відповідав ненавистю на вчинене йому зло. Пригадуються слова Кобзаря, з якими він звертався до своєї долі: „Ми просто йшли, у нас нема, зерна неправди за собою.” Різними словами великі поети далеких одна від одної епох утверджували справедливість обраного і пройденого ними шляху. Кожний по-своєму висловлює свою упевненість: народ глибоко розуміє і належно оцінив їхній подвиг. Зарівно Тарас Шевченко, як і Василь Стус вони оба являються тими духовними сонячними батареями, на енергії яких виростають нові покоління українських патріотів. Радянський режим, якщо Шевченко нібито толерував то Стуса постановив знищити. Його творчість була отруєною для большевицької ідеології. Пригадаймо, що Стус виводився з селянської свідомої української родини, був четвертою дитиною в сім'ї. У 1939 році його батьки - Семен Дем'янович та Ірина Яківна — переселилися в місто Сталіно (нині Донецьк), аби уникнути примусової колективізації

Батько став працювати на одному із хімічних заводів. Ще через рік (1940) батьки забрали туди своїх дітей. Після закінчення школи зі срібною медаллю Василь Стус вступив до українського відділення Сталінського педагогічного інституту, зараз відомого як Донецький університет. У групі Василь був наймолодшим. Однокурсники згадують, що майбутній поет був дуже сором'язливим і працювитель. Він постійно працював у бібліотеці, разом з Олегом Орачем, Володимиром Міщенком, Анатолієм Лазаренком та іншими. Став він членом літературного об'єднання „Обрій”. Закінчивши 1959 навчання з червоним дипломом, три місяці працював сільським учителем української мови й літератури на Ківоградщині. Його покликали в армію і два роки служив на Уралі. Ще під час навчання Василь став писати свої перші вірші. Тоді ж він відкрив для себе німецьких поетів Гете і Рільке; переклав на українську мову близько сотню їх віршів.

У 1959 р. в газеті „Літературній Україні” появилися його перші вірші з впроваджуючим словом Андрія Малишка. З 1963-1965 рр. Стус працював україномовним редактором в консомольській газеті «Соціалістичний Донбас», де також мав змогу друкувати свої вірші. Треба підкреслити, що під час навчання Василь опанував кілька іноземних мов, самостійно вивчив латинь. Поліглот Стус в побуті продовжував спілкуватися виключно українською мовою, пояснюючи це фразою "Моя мова - мамина". У листопаді 1963 року поета зарахували до аспірантури Інституту літератури АН УРСР. У Києві познайомився він із шістдесятниками, у колі яких і зустрів Валентину Попелюх, свою майбутню дружину. За час перебування в аспірантурі підготував і здав до видавництва першу збірку творів «Круговерть», написав низку літературно-критичних статей та опублікував кілька перекладів із Гете, Рільке, Лорки. Належав до Клубу творчої молоді, який очолював Лесь Танюк. Під час прем'єри фільму Сергія Параджанова „Тіні забутих предків” у кінотеатрі «Україна» в Києві взяв участь в акції протесту. Стус разом з В'єчеславом Чорноволом, Іваном Дзюбою, Юрієм Бадзьом закликав партійних керівників і населення столиці засудити арешти української інтелігенції, що стало першим громадським політичним протестом на масові політичні репресії чинені режимом в Радянському Союзі у післявоєнному часі. За участь у цій акції його виключили з аспірантури. Із цього моменту виступу у кінотеатрі за ним стали слідкували агенти КДБ. Не залежно від того Василь часто їздив з друзями в подорожі, де читав свої патріотичні вірші. Працював в архівах, на залізниці на будівництві, в котельні, в метро. У 1965 році одружився з Валентиною Василівною Попелюх. 15 листопада у 1966 р. у

них народився син — нині літературознавець, дослідник творчості батька Дмитро Стус. Василь Стус критикував панівну комуністичну систему, що після відлиги стала повертатися до тоталітаризму, відновленню культу особи та порушення прав людини. Головно протестував проти арештів у середовищі своїх колег. Деякий час влаштувався на роботу до конструкторського бюро Міністерства промисловості будматеріалів УРСР. Та на початку 1970-х активно приєднався до групи захисту прав людини. Літературна діяльність поета, його звернення у вищі партійні інстанції з протестами проти порушення людських прав в комуністичному режимі і критичними оцінками правлячого тогочасного державного апарату спричинилися до його арешту.

На початку січня 1972 р. його арештували, а у вересня київський обласний суд за звинуваченням в «антирадянській агітації й пропаганді» засудив Стуса до 5 років позбавлення волі і 3 років заслання. У своєму коментарі на вирок суду Василь Стус, та щодо рецензента Каспрука, який на замовлення чекістів дав негативну оцінку про збірку «Зимові дерева» він сказав що «на руках цього доктора філології — моя кров, як і на руках слідчих Логінова, Мезері, Пархоменка, судді, прокурора і адвоката-прокурора, накиненого силоміць». Висловлюючись загалом про тогочасних рецензентів від КДБ, Стус зазначав, що «їхня вина в проведенні масових репресій така сама, як і штатних кагебістів. Вони такі самі душогиби, як слідчі і судді.» В. Стус, як той воїн на фронті своїм словом, як зброєю виступив з оскаржуючи цілу пануючу окупаційну систему, яка відзначалася тероризмом. Покарання відбував у мордовських і магаданських таборах. Під час ув'язнення більшість віршів, Стуса чекісти знищили, а також ці вірші, які він писав у таборі, вилучували і знищували, лише деякі потрапили на волю через листи до дружини. По закінченню строку, Стуса 1977 вислали у селище в Магаданську область, де він там працював до 1979 на золотих копальнях. Після ув'язнення звернувся він із заявою до Верховної Ради СРСР з відмовою від громадянства: «...мати радянське громадянство є неможливою для мене річчю. Бути радянським громадянином — значить бути рабом...» - писав В. Стус. В кінці його звільнили з в'язниці. У 1979 році поет повернувся в Україну, в Києві вступив в Українську Гельсінкську спілку. І в коротці знову опинився в ув'язненні. На суді адвокатом Стуса був молодий юрист, а зараз український політик з неоднозначною репутацією Віктор Медведчук, який навіть не відстояв право підсудного на останнє слово. Дисидента засудили на 10 років примусових робіт і 5-річне заслання. У засланні (в таборі біля села Кучино Пермської області) поет продовжував писати і

перекладати твори іноземних літераторів. Відомий письменник, правозахисник, громадський діяч і друг Василя Стуса Євген Сверстюк так пише: «Коли Стус зустрівся з призначеним йому адвокатом, то відразу відчув, що Медведчук є людиною комсомольського агресивного типу, що він його не захищає, не хоче його розуміти і, власне, не цікавиться його справою. І Василь Стус відмовився від цього адвоката». Сам Медведчук наполягав, що роль адвоката в таких процесах є формальною: «Якщо хтось думає, що я міг би врятувати Василя Стуса, то він помиляється. Рішення за такими справами ухвалювалося не у суді, а в партійних інстанціях і КДБ. Суд лише офіційно затверджував оголошений вирок скоріше усталений відповідними політичними органами. Такий суд в СРСР проходив за зачиненими дверима.

Церадянське пекло на землі переживав великий українець, якому в тому році виповнилося б 80-років життя. Був він людиною глибоко віруючу, про значення дати свого народження, казав, люди які народжуються в такий Святочний день перед ними стоять надзвичайно високі вимоги. Вони обрані самими небесами із повною посвятою свій день народження призначив боротьбі з комуністичним режимом за українську національну ідентичність, щоб такий пройдисвіт, як Путін не заявляв: “Немає українців, вони один народ з росіянами”. Коли ми замислюємося над Стусом, ми немов розгортаємо «вогонь під попелом», а це – зусилля розуму і безмежно-люблячої душі в якій вогонь не згасає навіть після фізичної смерті. Він мігби зараз жити серед нас і його дух незламності допомагавби нам позбуватися всяких негараздів. Про таких як Стус ми сміло можемо стведджувати це аристократ духа, який вражає своєю ерудицією, глибиною мислення, шаленою жагою до знань і посвяти, цей з переконання націоналіст, який все міряв Україною – і водночас людина, відкрита до всіх можемо стверджувати, що це найгідніший і найбільш блискучий знавець, інтерпретатор й перекладач іноземних найбільш крилатих творів. Якже нам під сучасну пору бракує, таких особистостей такого калібру людей, які між іншим стояли на чолі «Небесної сотні» та ці воїни, що пішли в бій захищати Україну проти переважаючих путінських орд. Стус мав право (серед дуже й дуже небагатьох, а може, і єдиний з усіх мав право висловити) на такі нещадні, гіркі, збольовані й гнівні слова: «Власне, чи є українська інтелігенція? Думаю, або її немає взагалі, або вона все молода і все недозріла... Український інтелігент на 95% чиновник і на 5% патріот. Отже він і патріотизм свій хоче оформити в бюрократичному параграфі, його патріотизм і неглибокий, і ні до чого не зобов'язує, бо в Україні досі не створено патріотичної гравітації – писав Стус. Він же не

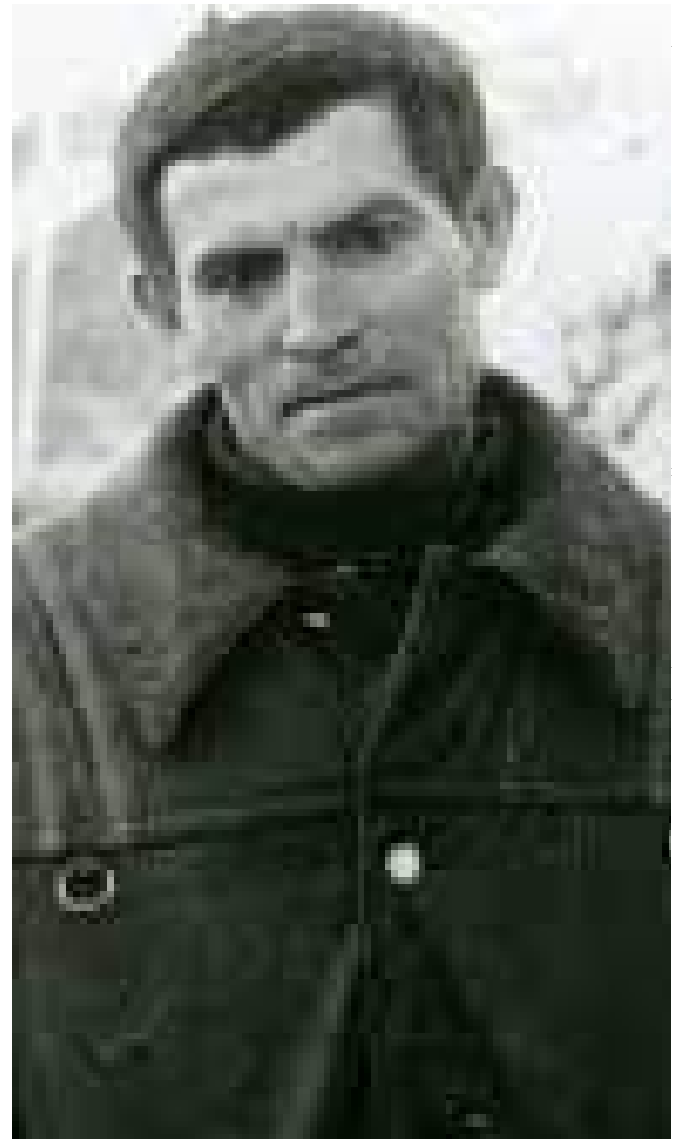
для пафосу, а від диші сказав катам: „Як добре те, що смерті не боюсь я, і не питаю, чи тяжкий мій хрест... Народе мій, до тебе я ще верну, і в смерті обернуся до життя...” Справжні такі Велетні духу, яким був В. Стус спроможні бути вільними і в невільній державі. Стус навіть за ґратами лишався вільною людиною, саме тому його смерть у неволі перетворилася на безсмертне утвердження справжньої людської свободи.

Власне, наявність таких людей дозволяла вважати наш народ волелюбним. Кардинал Любомир Гузар вчить, що нам треба молитися і надіятися на Господа, якби все залежало від нього, а працювати так, якби все залежало від нас. І цей Заповіт був дороговказом Василеві Стусові. Пам'ять про В. Стуса живе незагоєною раною у серцях співвітчизників і передається від покоління покоління. Ніколи не забути нан це ім'я, що стало мірилом нашої свідомості і патріотизму, а передовсім це ім'я становить символ мужності і людської стікості. Стійкості, яка доводять світові незборимість прагнення українського народу жити ідеалами у своїй вільній і незалежній Україні. В одному з листів, адресованому світовій громадськості (жовтень 1980), відомий російський вчений і правозахисник А. Сахаров розцінив вирок Стусові як ганьбу радянської репресивної системи. У своєму зверненні академік Сахаров до керівників країн - учасниць Гельсінкського акту з приводу ув'язнення Стуса говорилося: “1980 ознаменувався в нашій країні багатьма несправедливими вироками і переслідуваннями правозахисників. Але навіть на цьому трагічному тлі вирок українському поетові Василю Стусу виділяється своєю нелюдськістю. Життя людини ламається без залишку - як розплата за елементарну порядність і нонконформізм, за вірність своїм переконанням, своєму “я” ... Вирок Стусу має бути скасований ... “ (домагався Сахаров). У 1985 році українська діаспора намагалась висунути Василя Стуса на здобуття Нобелівської премії з літератури, але не встигла підготувати всі матеріали відповідно до процедури номінації. Чесність виростає тільки на ґрунті свободи говорив Стус. Йом було заборонено писати листи до рідних. Відомо, що Стус останні 5 років життя працював над зібранням “Птах життя”, але зошити з творами не вдалося повернути в Україну навіть після смерті Стуса. Від 27 серпня 1985, перебуваючи в тюремному карцері, Стус оголосив сухе голодування, в ніч з 3 на 4 вересня поет покинув цей світ. Згідно з офіційним формулюванням, причиною смерті стали проблеми з серцем. В інформації про смерть поета і зараз дуже багато білих плям. У те, що людина, визнана радянською владою особливо небезпечним рецидивістом, померла від банальної серцевої недостатності, не безпідставно не

вірять ні його рідні, ні знайомі, ані невірять дослідники поета. Після смерті тіло дисидента рідним не віддали, в могилі на чужій землі залишок терміну відбував поет померлим. Тільки в 1989 році, коли колонія вже була розформована, рідні змогли домогтися дозволу на християнське перепоховання рідного.

При екстумації тіла версія про навмисне вбивство підтвердилася. Син поета Дмитро Стус розповідає, що на тілі батька виявлені сліди важких травм. Очевидно, що життя "особливо небезпечного рецидивіста", винного лише в умілому володінні словом і небажанні миритися з утриманням під вартою невинних людей, було для "червоної чуми" занадто великою небезпекою. За словами Дмитра, факт тілесних ушкоджень, нанесених батькові, задокументований, проте в даний час публікація інформації неприпустима з етичних міркувань. Крім того, в 1989 році, ще за радянських часів, зробити експертизу зі зрозумілих причин рідні померлого поета не могли. Крім того, згідно розповідів сина українського генія, Василь Стус був невибагливий у кулінарних пристрастях і дуже любив смажену картоплю. Коли за Стусом прийшли "стражники режиму", поет якраз закінчив приготування улюбленої страви, в яку поклав занадто багато перцю, але поїсти так і не встиг. На Донбасі працює Історико-літературний музей Василя Стуса. Іменем поета названо сквер у Києві, а також вулиці і сквери в Києві, Одесі, Івано-Франківську, Рівному, Вінниці, Ковелі, Луцьку, Броварах, Бориславі та Борисполі. Під час перебування Донецька під контролем бойовиків з "народної республіки" барельєф, встановлений в 2001 році на корпусі ВНЗ, в якому навчався поет, знято за вказівкою Путіна. У травні 2015 пам'ятний знак знятий і з будівлі. Верховним Судом УРСР Василь Стус був посмертно реабілітований. Йому посмертно призначили Державну премію ім. Т. Шевченка за збірку поезій «Дорога болю» (1990). 26 листопада 2005 року Василеві Стусу посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена Держави. Як вище згадано помер Василь Стус 4 вересня 1985 в селі Кучино в Пермській області у віці 47 років, український поет, дисидент, один із найактивніших представників руху "шістдесятників". Смертю своєю, цей воїн за Правду поляг у боротьбі з переважаючими силами ворога. Смерть поета приховувалась радянською владою від його друзів-дисидентів до середини жовтня. Дружина - Валентина Попелюх одержала повідомлення про смерть чоловіка вранці п'ятого вересня. Всупереч її проханню, поховання відбулось без присутності рідних. Права на перепоховання адміністрація не надавала до завершення терміну ув'язнення, мертвий мусів цей час покарання відбутти. Особисті речі Стуса також здебільшого не повернулись до його родини.

Похований на табірному цвинтарі у с. Борисово Чусовського району Пермської області. Щойно у листопаді 1989 р., завдяки клопотанням рідних і однодумців, поета разом із побратимами; Юрієм Литвином і Олексою Тихим, що також загинули в таборі ВС-389/36 селища Кучино, перепоховали в Києві на Байковому кладовищі (ділянка № 33). І хоч як радянська агентура старалася стерти з пам'яті українців ім'я геніяльного поета, їй це не вдалося. Безсмертя Стусові забеспечили ті шедеври поетичних творів, які дійшли до нашої свідомості та його героїчна постава. На завершення статті і підтвердження гарячої любові до України у віршах Василя Стуса, хай послужать його слова:

Досить крові,- продекламував кат,
коли ніж, загнаний мені поміж ребер,
стримів у спині.
А я подумав, скулившись весь од болю:
що як він захоче ще й лікувати мене?
Вічна пам'ять Васильеві Стусові і Слава Україні!

Ярослав Стех

Вибрані цитати

"Жити - то не є додання меж, а навикання і самособою – наповнення"

"Від горілки шлях до витверезника, від гашиша – до в'язниці, за читання книжок платимо життям. Народився – щоб читати"

"Наша історія – це все і завжди спочатку, якась постійна гойданина на одному й тому ж місці, мертва хвиля еволюції"

"Бери од кожної пори свого життя те, що вона тобі пропонує. Вимагати од часу – і не мудро, і негідно, може. Але – і не пливи за течією. Будь собою – тобто, виробивши тверді орієнтири, що таке добро і що зло, виростає у їхньому магнітному полі, аби по ньому все в тобі скристалізувалося (так Вернадський писав, згадуючи геологічні структури). Ідеал є один – добра і справедливості, чесності і любові. Іншого, мабуть, нема. Ще додаю – ідеал Краси"

"Ти ждеш іще народження для себе, а смерть ввійшла у тебе вже давно"

"Тримай над головою свічку, допоки стомиться рука – ціле життя. Замало нічку. Довкола темінь полохка"

"Завжди любити, щоб завжди помилятися. Але - завжди любити. І відтак існувати, а існувати - це помилятися"

"З прикрістю можна констатувати, що психологічна ситуація сьогодні дуже подібна на ту, що, була сто років тому. Різниця одна, але суттєва: хліборобсько-селянська Україна вже не є ні хліборобською, ані селянською, хоча її культура й досі живиться з цієї основи"

"Щось вимінила у твоїй натурі
Від тебе відгороджена весна"

"Як мені досягнутися до того дня, коли все буде гаразд? Скажіть мені. Монтеню, Платоне, Сквородо, Канте – скажіть мені. Хтось бере слово? Мовчання. Одноголосне. Як на профспілкових зборах. Профспілка глухонімих. Жодного зауваження до порядку денного. Згода, бо все – ніби повз їхні вуха".

Українська сучасна казка

М.Горький

Горобеня

У горобців зовсім так само, як і в людей: дорослі горобці й горобчихи – пташки нудні й про все говорять, як у книжках написано, а молодь – живе своїм розумом. Був собі жовторотий горобчик, звали його Пудиком, а жив він над вікном лазні, за верхньою шалівкою, у теплім гніздечку з клоччя, мошинок та інших м'яких матеріалів. Літати він ще не пробував, та вже крильцями махав і все виглядав з гнізда: хотілося швидше дізнатися, що таке світ і чи годиться він для нього. – Що, що? – питала його горобчиха-мама.

Він стріпував крильцями і, дивлячись на землю, цвірінькав:

– Чорна-чорнісінька!

Прилітав татусь, приносив кузюк Пудикові і вихвалювався:

– Чи я цїнь?

Мама-горобчиха хвалила його:

– Цїнь, цїнь!

А Пудик ковтав кузюк і думав: «Чим чваняться – черв'яка з ніжками дали, – чудо!» І все висувався з гнізда, все роздивлявся.

– Чадо, чадо, – непокоїлась мати, – гляди, беркицьнешся!

– Чим, чим? – питав Пудик.

– Та не чим, а впадеш на землю, кішка – чик! і злопає! – пояснив батько, відлітаючи на полювання.

Так усе і йшло, а крила рости не поспішали. Дмухнув якось вітер – Пудик питає:

– Що, що?

– Вітер дмухне на тебе – хух! і скине на землю – кішці! – пояснила мати.

Це не сподобалося Пудик, він і сказав:

– А навіщо дерева гойдаються? Хай перестануть, тоді вітру не буде...

Пробувала мати пояснити йому, що це не так, але він не повірив – він любив усе пояснювати по-своєму. Іде повз лазню чоловік, махає руками.

– Чисто крила йому кішка обірвала, – сказав Пудик, – самі кісточки лишилися!

– Це людина, вони всі безкрилі! – сказала горобчиха.

– Чому?

– У них такий чин, щоб жити без крил, вони завжди на ногах стрибають, чуєш?

– Чому?

– Були б у них крила, то вони б і ловили нас, як ми з татком комахок...

– Казна-що! – сказав Пудик. – Казна-що, дурниці! Всі повинні мати крила. Адже на землі

гірше, ніж у повітрі!.. Коли я виросту великий, я зроблю, щоб усі літали.

Пудик не вірив мамі, він ще не знав, що, як мамі не вірити, це скінчиться лихом. Він сидів на самім краю гніздечка і на все горло виспівував віршик, який сам склав:

Ех, двоногий чоловік,

В тебе крил немає.

Хоч ти дужий, а тобі

Мошка дошкуляє!

А я, бач, вродивсь малим.

Зате сам я мошок їм.

Співав, співав та й випав з гнізда, а горобчиха за ним, а кішка – руда, зелені очі – мов тут була.

Злякався Пудик, розчепірів крила, гойдається на сірених ніжках і цвірінькає:

– Честь маю, маю честь...

А горобчиха відштовхує його вбік, пір'я в неї настовбурчилось, страшна, хоробра, дзьоб розкрила – в око кішці націляється...

– Геть, геть! Лети, Пудик, лети на вікно, лети...

Страх підняв з землі горобчика, він підстрибнув, замахав крильцями – раз, раз, і – на вікні! Тут і мама підлетіла – без хвоста, але надзвичайно рада, – сіла поряд з ним, клюнула його в потилицю й каже:

– Що, що?

– Ну, що ж! – сказав Пудик. – Всього відразу не навчишся!

А кішка сидить на землі, зчищає з лапи горобчихине пір'я, дивиться на них – руда, зелені очі – і з жалем нявчить:

– М'яке-е-енький такий горобчичок... наче ми-ишка... Ня-у-у...

І все скінчилось щасливо, якщо не згадувати про те, що мама лишилася без хвоста...

Свято води і віри

Свято Водохреща увібрало в себе багато язичницьких і християнських звичаїв, центральне місце серед яких займали обряди, пов'язані з водою. Вважається, що на Водохреща, з опівночі до опівночі, вода набуває цілющих властивостей і зберігає їх протягом року, лікуючи тілесні й духовні хвороби.

Пірнати з розумом

Засилля авто, музика та гамір – так зустрічали дніпрян біля Храму Різдва Пресвятої Богородиці. Більшість тут пірнає невперше. «Сьогодні ексцесів не було, всі дотримуються правил. У зв'язку з тим, що були температурні перепади і крига тонка, прохід в ополонку обладнали з берега», – розповів начальнику караулу служби цивільного захисту Сергій Чугуєв. Сам рятувальник цього року не пірнав, а от минулими роками від традиції не відмовлявся. Що стосується алкоголю – людей попереджають, але заборонити права не мають. Звичайно, відверто п'яного вірянина пірнати не пустять. Біля охочих зайти у крижану воду чергує і поліція.

Не зраджує традиції і редактор журналу "Бористен" Фідель Сухоніс, який також занурився в ополонку.

"Незалежно від конфесійної приналежності та віросповідання довірте сьогодні своє грішне тіло зимовій воді. Радість життя буде віщутна кожною клітиною! Щастя Боже!", – зазначив він.

Дрес-код та наїдки

Пірнають в ополонку хто в чому – комусь до вподоби купальники, хтось взагалі робить це у спідній білизні. Серед чоловіків тренд – смугасті махрові халати, яких ми нарахували близько двох десятків. Але, звичайно, сам акт занурення

вимагає і належного зовнішнього вигляду. Якщо слідувати правилу, то це повинна бути сорочка. Біля ополонки багато жителів міста влаштовують пікніки з багаттям та міцними напоями.

А от Володимир Григоренко впевнений – пити треба тільки чай. «Я занурююсь вже більше десяти років, для мене це і загартовування і очищення душі», – розповідає чоловік. Він приватний підприємець, займається овочами та фруктами. А от здоровий спосіб для нього – пріоритет. Пірнає у прохолодну воду і по святах, і у звичайні дні на березі Дніпра разом з друзями.

Біля церкви віряни купують пахучі сухі букети різнотрав'я, набирають свяченої води та моляться. Усі усміхнені, щасливі та галасливі. І навіть сніг, який тільки посипався, не відбиває охоти у новприбулих пірнати в ополонку. Адже, зрештою, сьогодні дуже особливий, трохи магічний день, коли треба зважитись випробувати своє тіло та душу.

ГЕРОЇ СЬОГОДЕННЯ ВШАНУВАЛИ ГЕРОЇВ КРУТ

Героїв, які сто років тому боронили країну від російсько-більшовицької навали, вшанували Герої сьогоднішні: подякувати полеглим під Крутами студентам прийшли туди і вихованці 30 військових навчальних закладів і учасники АТО, які нині боронять країну від російської навали. На першій колії залізничного вокзалу чекає потяг “Єднання”. Інтерсіті Київ-Крути нині везе до відомої тепер кожному українцю станції військових курсантів із тридцяти міст України. “Мої батьки служать і я пішов, бо теж хотів захищати Україну”, - сказав першокурсник Одеського військово-морського ліцею Микита Любимов.

Микита - студент Одеського військово-морського ліцею. У родині всі військові. Нині захищають рідне місто Маріуполь. Пам'ятає Микита і про захисників Крут.

“Сто років тому такі студенти, як ми, пішли захищати Україну. Вони зовсім були молоді і дуже любили Україну”, - зазначив Микита.

У Юрія з Острога батько також служив у зоні АТО. 2014-го обороняв Бахмут. Хлопець теж став на захист країни. Вважає, битва сторічної давнини мала важливе значення.

“Вони змогли затримати радянську армію. Дозволили центральній раді прийняти важливі геополітичні рішення”, - зауважив першокурсник Острозького ліцею з посиленою військовою підготовкою Юрій Котюк.

Разом із курсантами до станції вирушають і українські захисники. Герой України Володимир Жемчугов про події під Крутами дізнався вже після проголошення незалежності.

“Я тільки після 91-го року дізнався про ці події. За радянських часів це замовчувалося. Я пам'ятаю тільки повстання на заводі “Арсенал”. Це все, що тоді подавалося в підручниках”, - прокоментував Володимир.

До монумента загиблим курсанти вирушають пішки.

Курсантам, що прибули на заходи, вручають пам'ятні прапори, з якими вони повертаються до своїх ліцеїв. Отримали їх із рук курсантів Військового університету телекомунікацій та інформатики, учасників Антитерористичної операції.

“Символізм буде в тому, що в бою під Крутами брали участь такі ж курсанти, тільки в інший час. Вони зараз стануть частинкою історії”, - сказав молодший сержант, курсант Військового інституту телекомунікацій та інформатики Дмитро Кузьмін.

1918-го вдалося спинити наступ, але незалежність ми таки втратили. Тепер будуємо власну державу, пам'ятаючи про уроки історії.

“Крім військового конфлікту, який зараз триває, Україна є об'єктом інформаційних війн. Одна з арен цих війн є історія, спроби перекрутити історію, показати українців, як націю, яка ніколи не мала своєї держави”, - зазначив директор Інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович.

Продовжили урочисті заходи на Аскольдовій могилі у столиці. Там поховані 30 студентів-крутян, які героїчно загинули, потрапивши до полону більшовиків.

З нагоди відзначення 100-річчя бою під Крутами «Потяг єднання» вирушив у подорож за маршрутом Київ – Крути – Київ «Ідея відзначення 100-річчя історичного бою під Крутами вбирає в себе символічне повторення шляху юнаків – майбутнього українського війська за маршрутом Київ – станція Крути (с. Пам'ятне, Чернігівської області). Вшанування пам'яті Героїв Крут на місці жорстоких боїв – кульмінація урочистостей», – повідомили організатори. З Києва до станції Крути потягом

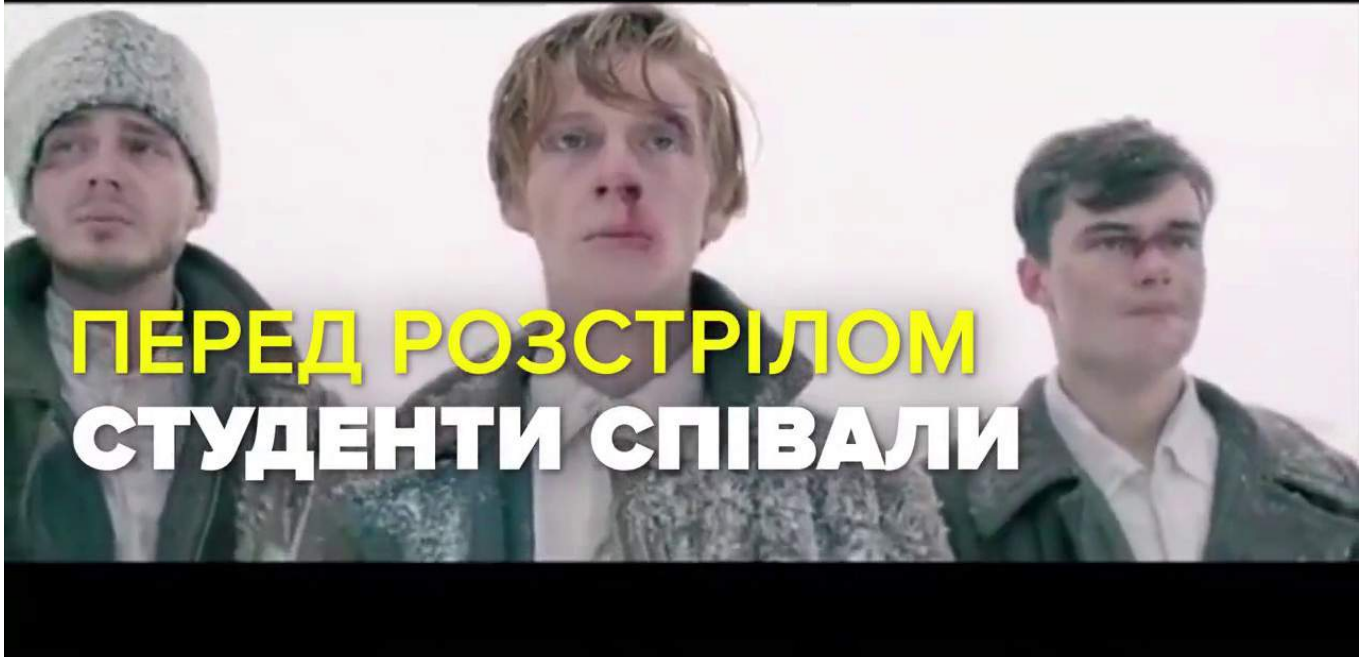
вирушили вихованці-ліцеїсти старших класів з 30 навчальних закладів середньої та професійної освіти військово-спортивного профілю з різних міст України. Дорогою до історичного місця ліцеїсти дивилися документальні кінофільми про Українську революцію 1917 – 1921 років, Українську Народну Республіку та бій під Крутами. На території Меморіалу пам'яті Героїв Крут заплановані заходи за участю президента України Петра Порошенка.

За матеріалами інформаційних агентств

КАДРИ ІЗ СОЦРЕКЛАМИ

«КРУТИ. ВОНИ БОРОЛИСЯ, ЩОБ МИ ПЕРЕМОГЛИ»

Перші кіборги України. До річниці героїв Крут

16 (29) січня 1918 р. біля станції Крути відбувся бій сотні Першої Військової школи ім. Б. Хмельницького та сотні Помічного Студенського Куреня проти наступаючих на Київ більшовицьких військ під командуванням П. Єгорова. В кін. грудня 1917 уряд радянської Росії розпочав відкриту агресію проти Української Народної Республіки. У січні 1918 р. з декількох напрямків до Києва рвалися три більшовицькі армійські групи під загальним командуванням М. Муравйова 14 (27) січня 1918 на українсько-більшовицький фронт в р-н Бахмача виїхав Помічний Студентський курінь на чолі з сотником Омельченком, сформований з студентів-добровольців Українського Народного Університету та Київського Університету ім. св. Володимира, учнів старших класів Української Кирило-Мефодіївської гімназії. 29.1.1917 бійці Студентського Куреня, учні Військової школи і невеликий відділ Вільного Козацтва (всього бл. 300 чол.) зайняли оборону обабіч залізничного полотна поблизу станції Крути (у напрямі до станції Пліски). Вранці 17 (30) січня 1918 р. більшовицькі війська (близько 6 тис.чол.), які склалися з петроградських і московських червоногвардійців та матросів Балтійського флоту, розпочали наступ. Протягом п'яти годин

українські підрозділи стримували атаки ворога. Проте незабаром, скориставшись кількаразовою перевагою в чисельності, наступаючи зім'яли оборону і почали оточувати українські частини. Розуміючи безвихідність свого становища та не бажаючи здаватись в полон ворогові, бійці Студентського Куреня пішли в багнетну атаку і були майже всі знищені. 27 студентів і гімназистів були захоплені в полон. Перед стратою гімназист Григорій Пипський почав співати гімн «Ще не вмерла Україна», який підхопили всі засуджені на смерть. Після розстрілу більшовики не дозволили місцевим селянам поховати тіла загиблих. Декілька бійців, яким вдалося врятуватись, вночі розібрали залізничну колію і все-таки на кілька днів затримали наступ червоної гвардії.

Після звільнення території України від більшовиків, за розпорядженням українського уряду, 19 березня 1918 р. у Києві відбувся урочистий похорон 28 полеглих у бою під Крутами. Під час богослужіння на їхній могилі співав студентський хор під керівництвом Олександра Кошиця. Траурну промову виголосив Михайло Грушевський. Загиблих було поховано з військовими почестями на Аскольдовій горі у Києві. В радянський час могили героїв полеглих під Крутами було зруйновано.

«Ми не лукавили з тобою»

Семен Фішелівеч Глузман: життя по-совісті

Я дійсно ввічливий, що став
читачем вашого тижня. Сподіваюся
бути і його автором.
Семен Глузман

Січневий Київ закиданий снігом здається по самі вінця. Морозець нагадує про себе паром від каналізаційних люків і разом з добрячим вітерцем примушує перехожих поспішати до тепла. Неподалік від знаменитого Бессарабського ринку в мене зустріч. Якщо вдаватися до образності та гіперболізації з історією дисидентського руху в «імперії зла». Я буду спілкуватися з Семеном Фішелівечем Глузманом. На початку 70-х його арештували за спробу викрити радянську каральну психіатрію. Зовсім молодий дипломований доктор підготував контрекспертизу про діагноз генерала Григоренка та відправив її Андрію Сахарову, аби той щось зробив позитивного. Сахаров уже тоді розумів, що надання поголосув даному випадку – це тюремний вирок для юного Семена і чесно попередив про це. Невдовзі КДБ підвередило побоювання московського академіка. Досить скоро Семена Глузмана заарештували, а за тим винесли вирок: сім років таборів суворого режиму плюс три роки заслання. Він був оголошений небезпечним державним злочинцем, «ворогом народу». Починати фактично життя з в'язниці важке випробування. Але Семен Глузман вистояв... А ще мене особисто Семен Глузман цікавив як людина, що в буквальному сенсі ділила на зоні хліб й кров з «українськими буржуазними націоналістами». Він з тих євреїв, котрі завжди несли правду світові про бандерівщину, про прагнення українців до

волі, про те що «український антисемітизм» не більше як вигадка кремлівських ідеологів. Ще здалеку помічаю невелику постать Семена Фішелівеча. Потиск правиці відомого дисидента не назвати сильним. Однак, відчувається рукостискання людини, яка може постояти за свою позицію. Сімдесяти однорічний Семен Глузман такий якого більшість звикла бачити з телевізійного екрану. Типовий інтелігент з акуратною борідкою, пронизливим поглядом розумних очей і дуже рідкою посмішкою, більше іронічною, аніж з веселощів. У теплом помешканні я помічаю деяку втому в образі Семена Фішелівеча. День наближається до завершення, а відомий дисидент не з тих, хто звик сидіти сидьма. Наше з ним спілкування лише одна з позицій щоденного плану зустрічей президента Асоціації психіатрів України Семена Глузмана. Я ж маю своє завдання для цієї зустрічі. Фактично два. Записати на відео інтерв'ю з Семеном Фільшивичем для телефільму про Американсько – Українську медичну Фундацію (США) та власне підготувати допис для «Бористену». З моменту свого заснування Американсько-Українська медична Фундація (президент Борис Легета) поставила собі за головну мету переклад відомих світових медичних книг українською мовою з метою інформування як українських медичних працівників, так і приватних осіб про західні стандарти охорони здоров'я.

Фундація вже успішно профінансувала видання 22 медичних книг, подарувала тисячі книг медичним університетам та бібліотекам України, а також забезпечила їх передплатою на провідні американські медичні журнали. Організація також устатковує інституції необхідним обладнанням, таким як принтери, сканери тощо. Але Революція Гідності та військова агресія з боку Росії в Криму й на сході України не лише змінили роль України в сучасному світі, а й в певній мірі докорінно скорегувала завдання, котрі стоять тепер перед Україно-Американською медичною Фундацією. Враховуючи нагальні потреби України, зумовлені цими подіями, АУМФ переглянула свій підхід до вибору медичних посібників. Так світ побачила українська версія підручника «Невідкладна військова хірургія», котрий є поєднанням найновіших принципів та практик травматології, що наразі застосовуються у системі охорони здоров'я армії США. Безкоштовний доступ до цієї книги (українською та англійською мовами) є на сайті АУМФ. А невдовзі стараннями Фундації було видано українською мовою військово-медичну книгу «Охорона психічного здоров'я в умовах війни». І серед тих, хто зробив чи не найбільше для популяризації цієї книги в Україні був президент Асоціації психіатрів України Семен Глузман. Він, можна сказати, по-батьківськи опікувався візитом президента АУМФ Бориса Легети в листопаді минулого року до Києва. Вживав свій авторитет та численні контакти для допомоги добродію українцю з США. Поставивши штатив з камерою беру до рук петличку мікрофон і починаю пояснювати Семен Фішелівчу як його краще приладнати до його одягу. Він вправно береться за маленький дивайс. Публічність Глузмана відчувається в тому як вправно (вже очевидно котрий раз) він чіпляє мікрофон на свій светр. Україномовний єврей, на жаль, явище поки-що не дуже розповсюджене. Тому так приємно чути як гарно говорить Семен Глузман по-нашому. Спікер з нього вправний, очевидно, будь-якою мовою.

- Горе, яке приніс російський президент Путін моїй країні, неможливо переоцінити, - як завжди говорить правду Семен Фільшевич, - Вбиті й покалічені люди, окуповані території, зруйновані принципи міжнародного права... Але українці, які вміють

твердо говорити керівництву своєї країни «ні», досить швидко відродили своє військо, яке до того було зруйновано зруйноване і фізично, і морально. Не маючи своєї самостійної ефективної армії, Україна не мала й ефективної військово-медичної системи. Вітчизняні експерти називали українську армію «армією генералів». Рівень медичної допомоги в її спеціалізованих установах був набагато нижче допомоги в цивільних, громадських госпіталях і медичних центрах. Так, це правда, ми поступово відтворюємо свою, українську армію. Боездатну, справжню. Вже армію розумного і добре навченого солдата, а не примітивного, корумпованого генерала. Нам допомагають наші західні друзі, нелетальної зброєю, новими медикаментами, тренінгом військових фахівців. Нам допомагають військові психологи, військові лікарі, військові епідеміологи. Але лекцій та тренінгів недостатньо, нам необхідна спеціальна література. У тому числі й медична. Наші американські друзі з Американсько-Української Медичної Фундації здійснили переклад книги «Combat and Operational Behavioral Health». Вона видана українською мовою. Нічого подібного країни Східної Європи раніше не мали! Життя армії, її функціонування - не лише щоденна робота з військовою технікою, зброєю, топографічними картами на сучасних електронних носіях. Впершу чергу, це люди. Солдати і офіцери, які мають особисті проблеми, особливості реагування на стреси, нарешті, розлади особистості. Книга, яку наші американські колеги подарували Україні, про все це. Я впевнений, що тисячі українських фахівців, які не мають прямого відношення до армії, також будуть шукати цю книгу. Вони захочуть отримати чіткі відповіді на питання, які задає їм життя. Це - і психологи, і лікарі, і організатори охорони здоров'я, і юристи, і соціальні працівники. Для нас, українців, ця книга актуальна надзвичайно. Ми, нарешті, повинні стабілізувати канони і стандарти медичної та психологічної практики...

Як тележурналісту працювати з Семеном Фішелівчем надзвичайно легко. Він навіть інтонаційно володіє настільки своїм голосом, що у мене фактично відпадає необхідність задавати якісь додаткові запитання. Запис триває доволі не довго. Адже здатність висловлюватися логічно та

стисло загально визнана ознака розумних людей. Коли прозвучала остання фраза про співпрацю Семена Глузмана з АУМФ мені було приємно усвідомлювати що це фактично лише початок інтерв'ю. Спілкуватися з людьми талановитими і не байдужими одна з прикрас життя кожного цікавого до оточуючого світу.

Сухоніс: Семен Фішелівич, Ви знали в обличчя багатьох з тих кого можна назвати совістю українського народу. Зокрема, Василя Стуса...

Глузман: Коли після кількох місяців допитів мене завели в чергову камеру, там сидів молодий, високий і красивий чоловік. – це був Василь Стус. Поруч з ним стояла тумбочка, а на ній – дві книги, одна з них була з віршами. Я запитав, що це за книги, на що поет відповів, ніби дещо соромлячись: – Це я інколи Рільке перекладаю. Для мене це було ніби для Робінзона, після довго часу перебування в цілковитій самотності, побачити сліди П'ятниці на піску. Наступні 20 днів Стус не міг продовжувати роботу над перекладом: увесь цей час ми спілкувалися з ним. Інколи під час таких наших розмов, Василь ніби “відключався” і починав говорити вже не зі мною. Не відвертаючись, він дивився повз і промовляв “О, моя Валю, кохана. Ох, мій Дмитрику, синку. Женився вже може...”. Він розмовляв зі своєю родиною... У такі моменти я хотів бути якомога менш помітним в камері, розуміючи, що відбуваються досить інтимні процеси. Я називав Стуса “людиною

без шкіри”: він був дуже вразливий, надто тонко все відчував і гостро реагував на будь-які прояви зла. Йому тяжко було в тюрмі через це і зрештою він там помер, адже просто не міг жити в цій радянській системі. Я досі не розумію, навіщо нас арештовували. Більшість з нас не були “антирадянцями”, ми не були політиками і не вимагали, наприклад, відділення України від Союзу (окрім групи таких людей, як Левко Лук'яненко, наприклад). Тобто, ми не створювали небезпеки для цієї держави, поки були поодинокі. Але кремлівські ідіоти зібрали нас усіх разом в таборах, увесь цей контингент: Чорновола, Світличного, Стуса, Дзюбу, Лук'яненка. Багатьох і багатьох інших, які там перезнайомилися усі. І тоді це вже стало спільнотою. У кожного в житті стається момент, коли потрібно зрозуміти і визначитися – з ким ти. У мене це сталося в таборі, коли я побачив там з вигляду старих, але досить бадьорих людей. Це були бійці УПА, які вижили і яких увязнили – їх називали “25-річниками”. Це були прості хлопці переважно, хтось з вищою, хтось взагалі без освіти, просто діти українських селян. Вони не послуговувалися складними термінами, коли пояснювали, чому і проти кого воювали. Вони просто жили на цій землі весь час, і хтось на цю землю прийшов зі зброєю. Це для них була головна мотивація, чому вони теж пішли на війну. Попри те, що мої батьки воювали у лавах радянської армії проти нацистів, коли я познайомився з цими людьми я зрозумів – з ким я.

На фото: Семен Глузман разом з автором допису під час інтерв'ю.

Сухоніс: Як відомо історикам, 3 липня 1937 року нарком внутрішніх справ СРСР Микола Єжов видав оперативний наказ по своєму відомству. Це страшний документ, який містив ліміти (плани) арештів й розстрілів мало не всіх регіонах СРСР. Невиконання цих лімітів неминуче мало коштувати «чекістам» голови. І тоді співробітники органів вирішили передовсім використати в своїй роботі так звані «картки оперативного обліку», які містили відомості про кожного «підозрілого», «класового чужого» мешканця СРСР — а таких було сотні тисяч, мільйони людей. Саме дані з цієї «картотеки оперативного обліку» допомогли НКВДстам виконати план репресій. Як це робилося? Приміром, зараз ви — голова колгоспу, орденоносець, всіма шанована людина, але от біда: у цій самій сумнозвісній «картотеці» є дані про те, що колись, у 1919 році, ви були бунчужним у Петлюри! І хай у вас наразі бездоганна репутація — це неважливо; зараз хороший, але колись був поганий, і такі люди першими потраплять у «м'ясорубку». Зате «ліміт» виконувався. А далі вище політичне керівництво СРСР, Сталін та його оточення, почали вимагати розвитку, примноження репресій — і ті ж «ліміти» були різко збільшені. І тоді, із застосуванням тортур, морального та фізичного терору, від кожного заарештованого почали вимагати максимальної кількості зізнань, приміром, у тому, що він був завербований такою-то ворожою іноземною розвідкою й сам завербував потім таку-то кількість людей (бажана максимальна цифра!). І тут, безперечно, відіграли свою роль й доноси на невинних людей з корисливих мотивів або мотивів особистої ненависті; реакція на ці доноси була дуже швидкою, бо за не реагування на них чекісти могли опинитись у тій же самій катівні. Хоч не доноси в цілому були «двигуном» терору: репресивна машина працювала дещо інакше. І ще цікавий момент: у «національних справах» (польській, німецькій, румунській, латиській, єврейській, грецькій), котрі тоді дуже активно фабрикувались в СРСР, ліміти на репресії не застосовувались....

Глузман: Усі сьогодні говорять, що репресії 70-х років керувалися виключно безпосередньо з Москви. Насправді, це не зовсім так: у ті часи за політичними статтями естонці давали

своїм менші строки, литовці — ще менші. Але в Українській РСРС “впаювали на всю катушку”: по максимуму, що передбачала та чи інша “політична” стаття. Українське КДБ, без сумніву, було найжорстокішим у Союзі. Однак і між ними були нормальні люди, які, втім, також приєднувалися до нас у таборах: зі мною сиділи два КДБ-шних офіцера, яким дали по 15 років. Це були семидесяті, мій слідчий мені на допитах сам часто казав “антирадянські” речі. Уже всі все розуміли, з однією лише різницею: хтось саджав, а когось — саджали. ... Серед нас у таборі був один колишній німецький поліцай, якого заарештували після завершення війни. До нападу німців він був дрібним партійним діячем, але потрапивши в полон до гітлерівців, очолив велику поліцейську формацію, навіть був на з'їзді Вермахту. Потім війну виграв Сталін, а цей Шовкуненко опинився в таборі разом з нами. І якось на прогулянці, один з в'язнів привітав його зі святом. Ти помиляєшся, друже. Немає в мене сьогодні жодного свята, — відповів екс-поліцай. Як же? Сьогодні ж День народження Гітлера! — підколов інший арештант. З боку Шовкуненка на це посипався град матів та прокльонів. Але зрештою, дивлячись на нас, він випалив: “Так, я служив Гітлеру. Я служив Сталіну, я служив Брежневу. Я і вам, сукам, служитиму, коли ви при владі будете”. У цьому вся суть радянських людей: вони просто хотіли вижити будь-якою ціною.

Сухоніс: У 1967 році в структурі КДБ створюється спеціальне “п'яте управління” на яке режим поклав обов'язки по боротьбі із “ідеологічними диверсіями”, а по суті - з інакодумцями. У 1972 році досягла свого апогею кампанія репресій проти інакомислячих. Були заарештовані В'ячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Іван Дзюба, Михайло Осадчий, Юлій Шелест, Василь Стус та інші. Практично всі вони були засуджені до тривалого ув'язнення та відправлені до таборів суворого чи особливого режимів на Уралі та в Мордовії. Крім цього було поставлено систему “каральної медицини”. Деяких опозиціонерів, яких було важко звинуватити у порушенні відповідних статей кримінального кодексу оголошували божевільними та замикали до психіатричних лікарень спеціального типу. Ви все це знали на власному життєвому

досвіду. Звідки були тоді сили, відвага чинити опір системі? **Глузман:** Чи були ми героями? Я, Чорновіл, Світличний, Стус?... Я, мабуть, крамольну річ зараз скажу, але ні – ми не були героями. Ми просто звичайні люди, які чинили опір цій системі. Хіба Чорновіл мав усі якості політика, як в ув'язненні, так і на волі: як хороші, так і погані якості. Але для політика інакше неможливо. Напевно, саме тому з ним сталося те, що сталося. Але окрім них ще були тисячі людей, яких оголосили “ворогами народу” по всьому Союзу і найбільше в Україні. Це були звичайні, пересічні люди, селяни, які мусили десятки років провести за ґратами. Потім вони верталися в Україну, назад у свої села. Займалися хліборобством, вирощували свиней, поверталися до попереднього життя. Але вони виходили з таких таборів вже з досвідом спілкування зі “світличними і стусами”, вони встигали вивчити там англійську мову, з великим багажем нових знань про те, як все влаштовану у світі. І потім все життя вони згадували ці роки в тюрмі.. з придиханням. ... Як і багатьох інших, мене реабілітували: прийшов маленький сірий папірець, підписаний якимось районним прокурором. Я тепер отримую підвищену пенсію: близько 1800 гривень. Ще, пригадую, Кучма підписав указ про стипендію для радянських політв'язнів: вона визначала сотню таких людей і становила на той час... 262 гривні. Зараз її, щоправда, підвищили до суми близько тисячі. Ця стипендія – вона розрахована на цю сотню, і щойно хтось зі стипендіатів помирає – переходить до “нового”, який ще живий. Я не жалюся і не бідую, я ще маю змогу і сили працювати і заробляти. Але більшість таких політв'язнів – це старі і немічні люди, у яких часто немає родичів, які б їх підтримали. **Сухоніс:** Наш народ завжди прагнув свободи, волі. Я зараз чомусь пригадав повість М. Коцюбинського «Дорогою ціною». Остап і Соломія – головні герої твору не просто не згодні терпіти муки кріпацтва, але й не здатні. Для них неприйнятний не стільки формальний бік кріпацтва: важка праця, відсутність вибору, скільки його внутрішній «філософський бік»: пригнічення людської гідності, поневолення духу. Минули ті історичні часи, у яких описані події були актуальні і, на жаль, звичайні. Але проблема волі постає і зараз, бо це проблема життєвої філософії...

За свободу завжди платять високу ціну. За неї платили кріпаки, що протестували, наближаючи соціальні зміни, за неї платили люди, що боролися проти пригнічення особистості за часів СРСР, за неї боролися у Другій Світовій війні, під час подій на Майдані, за неї зараз гинуть кращі сини і доні України на Донбасі. Ви знаєте ціну свободі ... **Глузман:** Був один показовий випадок в моєму таборовому житті – історія одного чоловіка, який виразив свій протест під час виборів у Радянському Союзі. Він просто зайшов до кабінки під час голосування – тоді були навіть такі, але ніхто в них не заходив. А він зайшов, і написав дещо. Ніби без цензурщини, але написав на виборчому бюлетені свою думку. Півроку тривала експертиза почерків усіх, хто там голосував того дня. Зрештою, його вирахували, викликали на допит в КДБ. Зрозуміло, що формально тоді існувала таємниця голосування, але хто ж звертав увагу на такі “дрібниці”? Йому дали п'ять років: надто малий термін за політичною статтею. Але за цей час на нього дала свідчення дружина (про те, що той тишком слухав вдома “Голос Америки” по радіо), а сама спилася. Сина підсадили на наркотики і він теж пішов “по етапу”. “Ворог народу” повернувся після “відсидки” додому нікому не потрібний, і невдовзі помер від заробленого на зоні туберкульозу. Це все – за право мати свою думку. Якось Світличний мені розповідав, що йому сказав слідчий на допиті у відповідь на його фразу про те, що він – не небезпечний: “Ми ж тільки думали, а не казали вголос”. На це слідчий відповів: Потрібно було прийти додому, лягти на ліжко, накритися подушкою і там тихенько думати. Цінуюте свою свободу, цінуюте демократію, яка починається не з президентського палацу, а з районного центру. Ходіть на вибори і голосуйте, обирайте тих, хто захистить ваше право обирати. **Сухоніс:** Український буржуазний націоналізм — ідеологічне кліше радянської фразеології, яке за радянським курсом означало «буржуазну ідеологію», спрямовану на визнання зверхності національних інтересів. Цей термін з'явився у 20-х роках ХХ ст. спочатку в компартійних документах, звідки перейшов до публіцистики та наукової літератури. Він виконував функцію ідеологічного замовлення. Іншим ідеологічним замовленням було ототожнення в радянській історіографії

українського націоналізму з фашизмом, у першу чергу з німецьким нацизмом. Здійснювалось це навіть попри те, що українському націоналізму, що було його особливістю — непритаманні ні расизм (як в фюрерській Німеччині), ні вождизм (як в Італії при Муссоліні і тд.). «Українському буржуазному націоналізму» не притаманні ідеологічні позиції чи риторика, які є спільними для фашизму і сталінських більшовиків. Власне, як на мене, будь-який національної свідомості українцями советчики, а тепер і путінські шовіністи відносять до чогось негативного, злого...

Глузман: Нас, українців, у політичних таборах було багато. Понад 30%, за моїми підрахунками, не перераховуватиму, не моя це робота. Але така кількість — аргумент на користь того, що тут завжди був стійкий фермент спротиву. Це також пов'язано з жорстокістю влади. Відносно недавно, кілька років тому, я познайомився з генералом КГБ у відставці, який на початку своєї кар'єри працював у п'ятому управлінні, нашому, дисидентському. І запитав: «Нащо ви все це робили? Для чого потрібно було нищити простих інтелігентних людей, не прив'язаних до політики. Як-от Василь Стус — емоційна, відкрита людина, поет, який не мав стосунку до політики, інші просто тихо сиділи... Нащо ви це зробили?». Він відповів, що керівник КГБ Федорчук щоп'ятниці всіх керівників викликав «на промивку мізків» і казав їм: «Вичистити Україну від цієї нечисті». А нечисть — то українські буржуазні націоналісти та інші дисиденти. Якщо собачка гавкає українською, то вона теж український буржуазний націоналіст. Тому нас, українських політ'язнів, було багато. Було й кілька естонців, які йшли за набагато серйознішою статтею: «антирадянська організація». А строк ув'язнення в них був... п'ять років без заслання. Бо КГБ був скрізь, у кожному районному центрі, й не тільки в Україні. І в Мінську також. Але жодного білоруського дисидента з нами не було. Я цим не хочу сказати, що білоруси — такий «забитий народ». Бо ж і киргизького дисидента жодного не було з нами. Проте... фермент спротиву в Україні все-таки не є головним чинником, на той час жорстока українська влада в УРСР стала «своєю» для Москви. Це можна пояснити тим, що Україна була єдиною радянською республікою, де владі довіряли й не призначали другого секретаря

від Москви, на відміну від решти республік Союзу. Наприкінці 1960-х у Грузії трапився скандал: другим секретарем поставили людину, яка не знала грузинської мови. А тоді другий секретар насправді був головною людиною, яка безпосередньо контактувала з Москвою. Грузинські інтелектуали висунули вимогу замінити його, незважаючи на те що вони не були проти комуністичної партії. І на його місце Москва призначила іншого партійця, який знав грузинську. Україну ж вважали своєю, тому тут, як і в Росії, були стратегічні підприємства на кшталт «кучмівського заводу». Але навіть у страшному сні партійним керівникам не могло наснитися, що Україна колись стане самостійною державою й обстоюватиме свою незалежність. Крім того, хоча я не був в армії, але ті, хто служив, розповідали, що серед солдатів, яких мучили старшини були переважно українці.

Сухоніс: Ми все більше говоримо про минуле. Але в Україні нині не менш складні часи, а у великій мірі навіть більш трагічні..

Глузман: Щодо Криму й Донбасу немає заздалегідь відомих відповідей, рішень, немає прогнозів. Є хід історії. Я прочитав багато книжок і думав: біда не в тім, що нині хоче Путін, чого прагне Порошенко й що хочу я чи ви. Освічені, недурні люди на Заході та в РФ теж вважають, що Путін руйнує Росію, але бояться казати про це вголос. Однак є такі, що починають говорити публічно. Все, що робить Путін, призводить до руйнування. Один американський високопоставлений чиновник, який був тут, сказав: «Знаєте, який найстрашніший сон президента Америки? Кожного... Йому сниться розпад Росії. Це ж не тому, що вони так люблять Росію. Там ядерна зброя, міжетнічний розбрат, 30% мусульман, до того ж невдоволених. І не тому що мусульмани — всі терористи, всі до єдиного негідники, а тому, що до них там ставляться як до лайна. Путін ніколи не йде на компроміс. Він на це не здатен. Як людина з явними психологічними комплексами не здатен уступати, бо вважає, що над ним сміятимуться. І таке вже було в Індонезії на урядовій зустрічі, де ніхто з ним за один стіл не сів. І він одразу ж пішов. Але не дай Боже так станеться, що Росія розвалиться. Та якщо це буде, то не на моєму віку. Ті події призведуть до лиха, яке зачепить й Україну. Я пам'ятаю час ще до нападу Росії на Україну.

Скільки простого люду тут казало: Путін — оце голова! Вони як тоді не розуміли, так і зараз не розуміють, що відбувається. Ні, я не знаю, що буде з Донбасом чи Кримом. Боюся, що Донбас стане пустелею. І там доживатимуть віку старі, та й то не в багатоквартирних будинках...

Київ вже ховався в темряві зимового вечора коли ми попрощалися з Семеном Глузманом. Людиною для когось незручною, дивакуватою, для когось, можливо, навіть ворожою. Але безперечно яку можна назвати совістливою. Небезпідставно вважається що совість — це все краще, що є в людині, на що вона здатна. Вона конденсує в собі найкращі якості та риси характеру людини, її внутрішній світ, філософію її життя, це своєрідний моральний образ кожного з нас. І як мені здалося Семен Фішелівеч Глузман визначний в першу чергу тим, що ніколи у своєму житті не ігнорував голос совісті.

Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу «Бористен»

На фото: Семен Глузман (зліва) та президент АУМФ Борис Легета під час презентації підручника «Невідкладна військова хірургія» у Києві

<Чому Путіну подобається Захід>

Львівський Форум Безпеки

28 листопада 2017

Віктор Рудь (Нью-Джерзі, США)

Назва моєї промови «Чому Путіну подобається Захід?» може видаватися некоректною. Зрештою, ми систематично чуємо, що Путін раз по раз звинувачує Захід у всьому на світі. Ми чуємо про «втрачену гордість» Росії, про те, що вона «принижена», «роз'ятрена», «зневажена», «спантеличена» або «розгублена». Один з радників сенатора з Вермонту Берні Сандерса під час останньої президентської кампанії сказав, що «Путін намагається знайти любов, вдячність та визнання». Проте факти свідчать про протилежне. Фіона Хілл, що раніше працювала в Інституті Брукінгса, відомому аналітичному центрі у Вашингтоні, тепер працює у складі Ради Національної Безпеки у Білому Домі. У багатьох колах вона є визнаним фахівцем з питань Росії. Кілька років тому вона написала книгу про Путіна, у якій зазначила, що він «не здатен зрозуміти міркувань американців чи європейців та їхньої політичної динаміки». Однак, як на того, хто нас не розуміє, Путіну все добре вдається. Ось приклад: його гроші лежать у нас в банку. Ключ від якого у нас. Проте він вперто поширює свою агресію. Він не думає про загрозу своїм грошам і не переймається санкціями. Чому ж? Звідки він бере свою самовпевненість? Цю самовпевненість йому дали ми. Путін – не геній, проте, він дуже добре знає і розуміє сторічну історію стосунків зі Заходом. Він розпізнав шаблони західної поведінки, мислення та емоцій, які є чіткими і передбачуваними, а отже надійними. І його висновки, які базуються на цих шаблонах, також надійні. Він бачить неодноразові стратегічні помилки Заходу, дарма розтрачені можливості, нездатність і відсутність політичної волі, щоб мислити і діяти далекоглядно: не реактивно, а на випередження. Однак, як це можливо, якщо, як ми кажемо самі собі, це Захід «виграв Холодну війну»? Ми повернемося до цього питання пізніше. Що ж це за історія, яку Путін так добре розуміє? 1918 року Україна проголосила незалежність. Ленін визнав її, та незабаром вторгся. Україна звернулася до Заходу по допомогу у вигляді надлишкової амуніції та медикаментів, які

залишилися після Першої світової війни. Україні було відмовлено. Україна попередила, що вже через двадцять п'ять років Росія прямо загрожуватиме Заходу. Україну проігнорували. Ясна річ, що Москва здолала та окупувала Україну, і її контроль був стрижнем для формування та життєздатності Радянського Союзу. 1933 року, в той самий час, коли Москва ламала український спротив голодом, Сполучені Штати встановили дипломатичні стосунки з Радянським Союзом. В очах світу це визнання означало легітимізацію, акцептацію та схвалення Америкою вбивчого режиму Сталіна. Що більше, це була легітимізація, акцептація Америки як «сатани» капіталістичного світу, наміченої жертви того ж режиму, який проголосив себе лідером всесвітньої кампанії на знищення капіталізму. Як, на нашу думку, це мав би витлумачити Путін? Під час Другої світової війни лише частина Європи була визволена. Ми дозволили одному тиранові заступити іншого. Захід просто вимірював розміри Залізної Завіси. Американський Ленд-Ліз забезпечував потреби Радянського Союзу в матеріалах і обладнанні більше, ніж його армія цього потребувала. На жаль, Москва використала бренд Made in USA, щоб придушити підпільні рухи опору в Україні і в Балтії, а також повстання в ГУЛАГу на початку 50-х. Наступні сорок років, починаючи з 40-х, Захід (а фактично США) демонстрував політику стримування, намагаючись опиратися експансії СРСР. Повністю стримати, однак, не вдалося. Порівняймо співвідношення позицій Сполучених Штатів та Радянського Союзу після Другої світової війни і сорок років потому й побачимо, що відбувся суттєвий зсув. Порівняно зі США, Радянський Союз значно підвищив свій глобальний вплив і військовий потенціал.

Проблема зі стримуванням полягала в тому, що воно було виключно реактивним, без відчуття того, що Захід вживає якихось активних заходів, які могли б призвести до розвалу Радянського Союзу. Ми «здали» ситуативний контроль Кремлю. Ми чомусь вирішили, що єдиний спосіб зарадити піроману – це побудувати дуже дорогу, дуже велику й високомобільну пожежну станцію, яка б гасила пожежі, які Кремль влаштовував у вигідний йому час, на вигідному йому місці та з потрібною йому температурою. Стримування базувалося на надії. Але якщо надія це не політика і не стратегія навіть на фондовій біржі, то як вона може бути базою для національної безпеки? Не дивно, що видатний американський журналіст того часу Волтер Ліпман описав стримування не як стратегію, а як «стратегічну потвору». Але найбільшою фундаментальною помилкою політики стримування була відсутність будь-якого розуміння мультинаціональної структури Радянського Союзу. Він був колоніальною імперією. Стримування зафіксувало тотожність понять «Росія/Радянський Союз», яке викривило західне уявлення про цю частину світу з перших днів заснування СРСР. Це було велетенським системним промахом, який допомагав московським репресіям над поневоленими Союзом націями. Сьогодні, через двадцять шість років, які минули після розпаду СРСР, офіційні представники уряду Сполучених Штатів найвищих рівнів досі послуговуються тією ж тотожністю «Росія/Радянський Союз» тільки через те, що це від початку не називалося правильно.

Адміністрація Рейгана зламала цю традицію і вийшла за рамки реактивної схеми стримування. Рейган використовував проактивні заходи для розпаду СРСР. Однак, після виборів Джорджа Буша-старшого, США змінили вектор. Дивовижно, проте ми працювали на збереження Радянського Союзу. Джек Метлок, тодішній посол США в СРСР, щиро зізнався: «Загальне уявлення про те, що Захід спричинив розвал Радянського Союзу і таким чином виграв Холодну війну є помилковим. Розпад СРСР на п'ятнадцять окремих держав – це не те, чого хотіли або до чого спонукали Сполучені Штати». Як відомо, Україна проігнорувала Вашингтон, проголосила незалежність, а решту ми знаємо. Тож залишається запитання: чи Холодну війну було виграно завдяки

американській політиці чи всупереч їй? Що трапилося після розвалу СРСР? Ми ніколи не впровадили (ба навіть не задумували) «плану Маршалла» для забезпечення незалежності та гарантування безпеки колишніх поневолених націй як бастиону проти Росії. Ми не зробили того, що зробили завдяки плану Маршалла в Європі після Другої світової, хоча потреба в таких діях після розпаду Радянського Союзу була вдесятеро більша. На відміну від спустошеної економіки та військового сектору Німеччини радянська економіка, хоч і в гіршому стані, протівціліла. Те саме можна сказати і про радянські військові можливості. Однак найважливішим є те, що в той час, коли Німеччина осмислила своє минуле, визнала та попросила пробачення за свої злочини, Москва пішла у протилежному напрямку. Вона пишається своїми злочинами.

Чому ж ми зайняли таку пасивну позицію? Тому що, знову ж таки, ми просто «сподівалися», що стан речей зміниться. Як конкретно, на нашу думку, мали б змінитися мільйони людей у структурах КГБ та в номенклатурі? Куди вони мали подітися? За ніч перетворитися в демократів? А як щодо таємних співробітників, котрі створювали секретну отруту в секретних лабораторіях в засекречених містах? Як ми могли навіть припустити, що така широка репресивна система з такою кривавою історією могла так зненацька змінитися? Проте ми просто «сподівалися», що це станеться. Така абсолютна безвідповідальність з боку західних демократій за власну безпеку, а також пасивність і небажання зіштовхнутися з реальністю віч-навч, а просто очікувати майбутнє, приголомшує. На жаль, це сталося не вперше. Історія – це друге ім'я досвіду. Досвід – це також ще одна назва книги життєвих уроків. Які уроки може винести з цього всього Путін? Його першим висновком є те, що сам Захід не отримав тривалої науки. Ми не винесли з нашого досвіду нічого і, відповідно, не маємо здатності передбачати. Наш досвід не був достатньо болючим, щоб залишити глибокий слід у суспільній пам'яті чи у політичних інституціях. Таким чином, наприклад, президент Обама прийшов до влади абсолютно наївним щодо Москви, але наприкінці терміну, сподіваюся, він став хоча б трохи обізнанішим. Проте ефект обертових дверей в політиці не давав вивченим урокам зцементуватися в пам'яті.

Тож яких висновків ми можемо очікувати від Путіна? Передовсім Путін знає, що у нас немає розуміння того, що Росія – це держава-хижак. У нас немає уявлення про радянську систему, і ми не можемо осягнути, як важливо те, звідки Путін вийшов, не можемо зрозуміти його бажання воскресити Сталіна, і як це впливає на нас. 1999 року він святкував день народження Сталіна, і того ж року ми стали свідками операцій Москви під чужим прапором: вибухи житлових будинків, які стали приводом для початку війни з Чечнею. Його так звана «промова тисячоліття» наприкінці того ж року була безпомилковим планом на майбутнє. Кілька місяців пізніше, на конференції в США Кондолізу Райс запитали, що допомогло б їй зрозуміти Путіна, і чи є він тим, з ким США «могли б працювати». Вона відповіла, що це залежатиме від того, яку податкову реформу він проведе. Пізніше, того ж двохтисячного року, ми не зауважили нічого особливого у святкуванні Путіним дня народження Фелікса Дзержинського, сумнозвісного засновника «ЧК», попередниці НКВС та КДБ. Це відбулося одинадцятого вересня, в день знищення веж Всесвітнього Торгового Центру. У лютому 2002, під час Зимових Олімпійських Ігор у Солт-Лейк-Сіті (штат Юта), Путін, у властивий йому «зондуючий» спосіб, обережно запровадив радянський символізм. Жодної реакції Заходу. А наступного 2003 Майкл МакФаул, майбутній посол президента Обами у Росії, опублікував книгу, в якій передрікав, що Росія більше не загрожуватиме Заходу. Ми навіть оком не кліпнули на те, що в Нью-Йорку є заклад «Бар КГБ», чи на те, що у прес-секретаря президента Обами Джея Карні вдома висять радянські пропагандистські плакати, які «красуються» на сторінках найбільшого вашингтонського видання без жодних заперечень. До квітня 2005, коли Путін скаржився, що розвал Радянського Союзу був «трагедією», він уже шість років святкував його криваве минуле. Захід усе це ігнорував. Сьогодні Че Гевара вважається вибриком «моди».

Путін бачить, як Захід грузне у власних зобов'язаннях «не образити», «не антагонізувати» росіян. Другого липня 1934 року Міністерство закордонних справ Великої Британії отримало запит від Палати громад,

у якому йшлося про організований Москвою голод в Україні. У внутрішній записці, яка циркулювала кабінетами Міністерства, було написано: «Ми не хочемо оприлюднювати цю інформацію [про геноцид українців], бо радянський уряд обуриться, і наші з ними стосунки будуть упередженими. Ми не можемо робити цю декларацію публічною». «Колгосп тварин» Джорджа Орвела видавництва відкидали чотирнадцять разів тому, що «не хотіли образити росіян». У 70-х-80-х роках західна розвідка знала про те, що Кремль організовував, режисував та фінансував тероризм на Близькому Сході проти Заходу під виглядом «арабського націоналізму». Пізніше тероризм також поширився за допомогою тамтешніх агентів на Німеччину, Італію та Ірландію. Однак, західні політики хотіли тримати це в таємниці, не бажаючи «образити росіян».

Власне, саме Сполучені Штати відчувають особливу потребу «зробити приємність». «Невже ми просто не можемо помиритися і бути друзями?». Президент Трумен відомий практичнішим підходом, ніж Президент Рузвельт, протенавіть він після закінчення війни, коли було вже зрозуміло, що Сталін обдурив Захід щодо Східної Європи, писав у щоденнику: «Я не боюся Росії. Вони завжди були нашими друзями, і я не думаю, що це колись зміниться... Отже, треба товаришувати». Той самий підхід ми бачимо у президентів Картера, Буша і Обами. Тільки через кілька місяців після того як Путін напав на Грузію, президент Обама розпочав своє сумнозвісне «перезавантаження» стосунків з Росією. Як могло статися, що це ми намагалися примиритися з Путіним, а не навпаки?

Путін бачить, як ми силуємося перенести нашу комерційну жилку і нашу «культуру домовлятися» на стосунки з Кремлем. Це не працює. Слова «стабільність» та «менеджмент» постійно з'являються в західних текстах та коментарях про Росію. Це те, чого потребує «ведення бізнесу». Проте Кремль так не працює. Він плакає, потребує і, відповідно, породжує нестабільність. Він завжди наступає. Він постійно тисне – звинуваченнями, осудом, перекручуваннями, вимаганнями та нападами. Без упину. А Захід в той самий час діє виключно реактивно, від кризи до кризи. Ми – собаки Павлова. Відтак, ведення бізнесу означає входження в процес домовленостей. Для нас угода – це шлях до розв'язання проблеми. Угоди з Росією працюють, проте в абсолютно протилежний бік і з протилежним результатом. Ми старанно дотримуємося домовленостей. Росія старанно не робить цього. Насправді намагання накласти нашу «комерційну традицію» на справи з Росією, спричинює толерування та заохочення саме того типу поведінки, який ми б ніколи не толерували в бізнесовому оточенні – постійне недотримання домовленостей з партнерами по інший бік столу. Єдиним винятком з нашого невміння робити прогнози є, як я вже казав раніше, чудове вміння передбачати порушення будь-якої наступної угоди з боку Москви. Але нам просто байдуже. З невідомих причин ми завжди повертаємося за наступною порцією. Після Другої світової, США були країною номер один у світі, єдиною супердержавою – економічно і військово. Тільки США мали атомну бомбу. А після сорока років стримування і десятків домовленостей з Москвою, яким був результат? Кремль неосяжно розширив свій глобальний вплив, а його військовий та ядерний потенціал щонайменше зрівнявся з американським. Ось вам і домовленості. І наостанок – питання грошей. З першого дня радянського режиму і донині Захід переказував незліченні суми до Москви, що б це не було – кредити, технології, ноу-хау, чи інші економічні вигоди. Без підтримки Заходу впродовж всього існування Союзу, він розпався б значно раніше. З іншого боку, це ми виявилися залежними від російських грошей, а не навпаки. 2006 року британський громадянин був убитий за допомогою невеликої кількості радіоактивних

речовин, можна сказати, на порозі Букінгемського палацу. Олександр Литвиненко, громадянин Британії, став жертвою «ядерної війни» на британській території. Що зробили три наступні прем'єр-міністри Британії? Нічого. Російські гроші купили Лондон.

Отож, яких наслідків можна очікувати, зважаючи на такі особистісні характеристики Заходу? Ми надзвичайно сприйнятливі до того, що я називаю «стратегічним обманом.» Джордж Орвелл називав це «контролем реальності.» Покійний історик Роберт Конквест був більш прямим і називав це просто «вбивством розуму.» Коли «дезінформація», «маскировка», «провокація», «компрокат», та «агітація» об'єднуються воедино та насаджують тотальну дезорієнтацію та неправдиві рамки сприйняття, це створює паралельну реальність та викривлює її. Це дуже небезпечно, бо це існує лише в нашій підсвідомості. Як приклад, я часто пропоную ситуацію, в якій ви раптово прокидаєтеся посеред ночі і розумієте, що знаходитесь в дикому полі. Щоб зорієнтуватися, ви шукаєте Полярну зорю на небі. Ви бачите її, або радше, думаєте, що бачите. Проте ви не розумієте, що поки ви спали, вас перенесли в Південну півкулю. Всі ваші дії та припущення правильні, оскільки вони базуються на уявленні, що те, що ви бачите – це Полярна зоря. Але це не вона. Врешті решт, ви просто ідете в протилежному напрямку. Ви не сумніваєтеся в правильності ваших рішень просто тому, що ви не розумієте ситуації до кінця. З яким викривленням реальності ми зіткнулися в першу чергу? Це уявлення про те, що Росія просто «захищається.» Ви вже чули це раніше, і я знаю, що ніхто з присутніх тут цієї думки не поділяє. Тим не менш, ця думка дуже потужна, не зважаючи навіть на останні втручання Росії в виборчі процеси в Європі та Сполучених Штатах. Ви всі знаєте цю мольбу про російську «потребу в безпеці» та «сферах впливу», що вона боїться «натівського оточення», що вона має «законні інтереси» та «історичні претензії», що вона чується жертвою Другої світової, що потребує «буферної зони», і так далі. Нічого нового. Президент Рузвельт запевняв нас: «Сталін не хоче нічого крім безпеки своєї країни, і я думаю, що якщо я дам йому це і не попрошу нічого натомість, то він не намагатиметься нічого анексувати і працюватиме зі мною

заради демократії та миру у світі.” Очевидно, так було під час війни. Та після Другої світової, щось схоже до того, що вже сказав президент Труман додав держсекретар США Дін Ачесон: “Дружні стосунки з урядами вздовж кордону Радянського Союзу є суттєвими і для його безпеки, і для миру у всьому світі.” Слід віддати належне Міту Ромні і його радникам. Під час його перших президентських дебатів з президентом Обамою він визнав Росію першочерговим геополітичним опонентом США. Шкода, що пізніше пан Ромні написав у статті на Вол Стріт Джорнал, що Америка повинна дати Росії гарантії і не перешкоджати російському впливу в Києві. Це викривлення реальності.

“Величезний внесок Росії під час Другої світової війни є частиною їх гордої історії непокори силам імперіалістів.” Це вступ до промови посла США до ООН Саманти Пауер, з якою вона виступила у січні цього року. Я був радий чути, що за останні роки вона почала краще розуміти російську реальність, проте такий початок неприпустимий. У 1890тих російський генштаб провів дослідження військових кампаній між 1700тими і 1870тими. Відбулося 38 воєн. Дві з них були оборонними. Як стати найбільшою імперією та найбільшою країною в світі, охоплюючи третину Азії і більшість європейського субконтиненту? Точно не ведучи “оборонні війни.” Коли ми беремо участь в такому викривленні реальності, ми заперечуємо історію, заперечуємо жертв цілих націй, та захоплюємося злочинцем. Чому в них нема права на існування? Це нації-жертви, котрі Кремль переслідував десятиліттями, а часом і століттями, мають право на безпеку, мають “історичні претензії” до Росії, потребують “сфер впливу” та “буферної зони.” Ситуацію, з якою ми зараз боремося, спричинило невміння Заходу розпізнати це. Частиною того ж “захисного” обману є російський редизайн Другої світової. “Якби не колосальні жертви з боку СРСР у Другій світовій війні – у якій вони втратили більше 20 мільйонів людей, набагато більше, ніж інші нації, дружні чи ворожі – то війна тривала б значно довше.” Це все ще цитата з тієї ж промови посолки Пауер. Зауважте, що вона знову ототожнює Росію з Радянським Союзом, і навіть називає СРСР нацією. Він не був нацією. Він був імперією. Пройшла вже чверть століття

з часу розпаду СРСР, і все ще занадто багато західних політиків і коментаторів продовжують говорити і думати точнісінько такими самими термінами. Це недопустимо, і знову ж таки демонструє, що ми досі не осягнули ні самої суті СРСР, ні значення глорифікації його Путіним. А щодо Другої світової війни як такої, то давайте усвідомимо: Сталін і Гітлер були не просто союзниками. Вони були рівноцінними партнерами, співучасниками консорціуму. Коли Гітлера було призначено канцлером у січні 1933, німецька індустрія озброєння була вже далеко на шляху до відновлення. В Рапальському договорі між Німеччиною і Москвою у 1920тих, СРСР забезпечив Німеччину базовими матеріалами для відбудови військового сектору, більшість яких, за іронією, були награвовані в Україні. Німецькі військові маневри відбувалися на радянській території. Влаштувалися екскурсії в ГУЛАГи, що розросталися. Це відбувалося в той час, коли західна, а особливо американська допомога рікою текла до Радянського Союзу. То як Путін може оцінити нашу стратегічно проникливість?

Скільки десятиліть пройшло від закінчення Другої світової війни? Чому ми ніколи не чуємо про причини розв'язання війни Гітлером? Нею була колонізація України. Лише минулого літа професор Єльського університету Тімоті Снайдер звернувся до німецького Бундестагу, нагадуючи Німеччині про її минуле.

Дивовижним викривленням є те, що Німеччина відчуває провину за Другу світову перед “Русляндом”, в той час коли це “Руслянд” почав війну разом з Німеччиною, і коли це не “Руслянд” був мішенню і найбільшою жертвою Німеччини. Кількість воїнів Союзних військ, що вторглися в Нормандію була 132,000. Кількість Вермахту та інших військ, які вторглися до Радянського Союзу під час операції Барбаросса 22 червня 1941 року – 3.2 мільйони. І ця цифра включає не лише німецьких, але й угорських, румунських, словацьких, фінських та італійських військових. Чи ми називаємо ці країни “нацистськими”? Нема нічого дивного в тому, що Україна і демографічно, і інфраструктурно постраждала більше ніж будь-яка інша країна. Під час Другої світової українських цивільних було вбито в чотири рази більше, ніж військових США, Франції, Італії, Великобританії та Канади разом взятих. Ще мільйони українців загинули несучи службу в армії та будучи примусово вивезеними на рабську працю до Німеччини. Українці нацисти? Чергове перекручення реальності, ще один стратегічний обман. Ще одним прикладом стратегічного обману про “дефенсивну” позицію Росії є постійне повторення про “оточення країнами НАТО.” По-перше, пропоную глянути на карту. Скільки країн НАТО ділять кордон з Росією? “Оточення,” ба навіть “часткове оточення” є географічно неможливим. А навіть якби й було можливим, то чому ми маємо почуватися винними через це? По-друге, Путін знає, що НАТО існує тільки для захисту. Він знає, що шансів на якесь вторгнення країн Альянсу до Росії немає. Сталін знав про НАТО і її призначення ще до того, як вона з’явилася. По-третє, ми не демонстрували і навіть не думали переходити у наступ до Росії впродовж останніх ста років навіть поза військовим контекстом. По-четверте, якщо б і був коли-небудь час для страху вторгнення, то хіба під час Другої світової або в післявоєнний період. Такого ніколи не було і не могло бути, зважаючи на відсутність у Заході будь-якого розуміння загрози з боку Москви. По-п’яте, як би мали скоординуватися більше на 20 націй? Для чого? Щоб досягти чого? І на останок: щоб ми могли повірити, що “оточення НАТО” це те, чого справді боїться Путін, треба проігнорувати просту правду про те, що він

знає і розуміє наші суспільства, культури та політичні інституції краще за нас самих. Він це довів. Чи хтось в цьому залі справді думає, що публічна паніка через Росію на Заході досягне такого рівня, що вона перейде в політичні рішення для координованої військової атаки на Росію? Це нонсенс. Путін і Лавров можуть повторювати це знову і знову для своїх та іноземних громадян, проте вони розуміють реальність. Ми також повинні її зрозуміти. Другим прикладом викривлення реальності, та навіть його перемоги є розмови на Заході про “залучення” Росії до боротьби з ІДІЛом. А куди поділася логіка, якщо враховувати, що корені ІДІЛу та Аль-Каїди сягають фундаменту “арабського націоналізму,” що його придумав Кремль у 70тих та 80тих в університеті Патріса Лумумби в Москві та навколишніх тренувальних таборах КДБ? Сьогодні Москва не мусить скеровувати чи контролювати ІДІЛ. Вона просто користає з ослабленого, дезорієнтованого, розчарованого та пригніченого Заходу. Ба більше, візьмімо до уваги “талант” (слово, яке важко вживати в цьому контексті), з яким Москва змогла нацькувати Близький Схід на Захід 25 чи більше років тому. Спочатку СРСР був атеїстичним. Потім він - а перед тим, Російська Імперія – мав жорстоку історію утисків мусульманських народів Кавказу та Центральної Азії. Проте Кремль переважив, а Ясір Арафат отримав за це Нобелівську Премію. Справді, неймовірне досягнення. І на останок, Україна. Я знаю, що тут присутні ті, для кого Україна вагома не настільки, як інші європейські країни – Польща або Італія, наприклад. Я не буду вникати в перекручену російську історіографію, яку прийняли у 18 та 19 столітті. Я тільки зауважу, що російські історіографи, які переїхали на Захід після більшовицького державного перевороту, заснували так звану організацію російських студій. І хоч ті історіографи не підтримували більшовицький режим, вони тим не менш насадили Заходу ту імперську історію, яку самі ж придумали та всотали. Ми всі чули аргументи: “корені тисячолітньої історії Росії сягають Києва,” “Україна це історична частина Росії,” “Київська Русь була початком сучасної Росії,” “тисячоліття російського християнства.” Висновок – як нашептав на вухо

президенту Бушу Путін, України не існує. Не існувало її і для Гітлера, який записував українців в таборах як поляків або росіян. Тож давайте дослідимо викривлення реальності, стратегічний обман, який лежить в абсурдності претензій периферії Київської Русі, Росії, на її центр, Київ. І пам'ятаймо, що в той час розмір російської території, який належав до Київської Русі становив лише 3% від Росії, яку ми знаємо сьогодні. Перш за все, я не знаю жодного випадку в історії або географії, в якому створення тисячолітнього родоводу використовувалося б як виправдання війни, вторгнення або тероризму, і до якого Захід би поставився настільки некритично. Насправді, більш логічним і розумним було б визнати історичну претензію Києва на Росію, як частину колишньої київської імперії. По-друге, навіть якщо ми приймемо "тисячолітню історію" як аргумент, то яким буде результат? Через вплив вікінгів на становлення Київської Русі, Україна може претендувати на Осло, Стокгольм або Копенгаген? Норвежці, шведи і данці насправді "українці," "малороси," чи "молодші брати?" Те саме можна сказати про вплив Візантійської імперії на Київську Русь, включно з кирилицею та релігією. Україна "насправді" почалася з Візантії/Стамбулу? Сучасна Франція, як і Іспанія, Німеччина і Ізраїль були частиною Римської імперії так само, як Росія частиною Київської Русі. То чи це означає, що Франція може претендувати на "французький" Рим і казати, що всі італійці насправді французи? А що робити з Румунією, яка використала назву "Рим" так само, як Росія використала "Русь?" Як буде "Франція" німецькою? Frankreich. Країна франків, германського племені. Який висновок ми би мали з цього зробити? Франція претендує на Німеччину, чи навпаки? Я не буду продовжувати. Незнання історії та відсутність критичного мислення робить Захід легкою мішенню для викривлення реальності. То чому ж Путіну подобається Захід? По-перше, Захід не розуміє як і чому він опинився в цій ситуації. Одна країна, якій нічого запропонувати світу, спромоглася загнати західні демократії в кут. Як це можливо? І чому ми так раптово дивуємося? І чи бачимо ми причину для перевірки себе? По-друге, західна увага до України історично

знаходиться на протилежному кінці спектру в порівнянні з орлиним оком Москви. Навіть зараз стурбованість Заходу навіть не наблизилася до потрібної серйозної реакції, зважаючи на те, що Україна загнала останній цвях в домовину СРСР і, великою мірою, врятувала світ від нього. Більше того, як ми знаємо, Україна здала свою ядерну зброю великою мірою через свого історичного гнобителя. Що Путін може про це думати? Які він робить висновки? Його гроші у нас в безпеці, а існуючі санкції не приносять результату. Працює виключно сила. Я пропоную наступні два дні спробувати знайти користь від Форуму, щоб ми всі могли потім повернутися в наші країни і працювати на інтереси їх нацбезпеки. Цього можна досягнути тільки якщо забезпечимо безпеку і незалежність України, і тим самим відведемо Росію. Ми мусимо думати стратегічно та вийти з режиму постійної оборони та реактивної позиції, в яку нас загнав Кремль. І зрозумійте мене правильно: якщо тирани Близького Сходу, Китаю та Північної Кореї зрозуміють, що Захід має волю діяти у власних інтересах, це матиме глобальні наслідки.

Г.

“Творчість наших читачів”

Літо в Україні, 18 серпня – 5 вересня, 2017

Цього року моя подорож в Україну була обмежена до не повних трьох тижнів. Вибір, коли я мав бути в Україні диктувала дата відбуття конференції МІОК (Міжнародний Інститут Освіти і Культури та зв'язків з діаспорою), на якій я конче хотів бути. Велика частина цієї конференції зосереджувалась на відзначенні 50-го Ювілею СКУ (Світовий Конгрес Українців) та про діяльність конгресу. Ще перед відїздом в Україну, мені до рук попала цікава книжечка, «Україна і Росія», вона виявилась настільки цікавою та впливовою, що я зробив собі завдання роздати її учасникам конференції. Пов'язане до певної міри з цим, в мене ще було бажання звернутися до Міністра освіти, Лілії Гриневич, яка мала брати участь у конференції, звернути її увагу, щоб вона вплинула на Microsoft про повернення букви «Г» у “Windows”. Також, це вже по своєму фаху, мав передати директору, Державного Дорожнього Науково-Дослідного Інституту, пану Нагайчуку, матеріали в справі побудови доріг. Поверх цього, в мене було ще багато ініціатив для громадських і родинних зустрічей.

Зустріч з письменником Валентином Кожовніковим

Прибувши в Україну 18-го серпня, я відразу зачав робити зв'язки з людьми з якими мені потрібно було зустрітись. Першою такою особою був Валентин Кожовніков, автор книжки, «Україна і Росія». Мене познайомив з ним, крізь інтернет, композитор, Володимир Ілемський, він запропонував мені познайомитись з книжкою пана Кожовнікова. Переглянувши її я вирішив, що цю книжку потрібно широко розповсюдити, а конференція у Львові давала таку можливість. Я зустрівся з паном Валентином в його квартирі на 33-му поверсі будинку Харківського Масиву ліво-бережного Києва. Пан Валентин виявився дуже цікавою людиною, і не тільки письменником, а й палким патріотом, мовознавцем (в деталях мови), та цей особою яка дбає про здоровля, своє та інших людей. Його книжки «Суворі Розмови про “язик” і мову» та «Проблеми здорового харчування та фізичної культури», ці та інші такі книжки, про нього ясно говорять. Я записав на відео серію його ранкових управ, які він щоранку виконує. Він казав, коли я нерешлю йому цей запис, то він хоче поділитися ним на інтернеті зі своїми друзями. Пан Валентин розповів, що часами коли елеватор (ліфт) не працює то треба йти по сходах до 33-го поверху. Коли йдеш з пустими руками то це ще пів біди, а коли маєш ще щось нести, то це вже важче. При його 81-му році це є дуже добре. Я домовився з паном Валентином щоб він переслав 350 примірників, «Україна і Росія», на мене в готель «Жорж» у Львові, 150 я

повезу з собою, 50 я взяв для роздачі родичам і знайомим, а 100 я взяв, щоб привести в Америку. Я є вдячним пану Ілемському, що познайомив мене з паном Валентином Кожовніковим.

Музей Гетьманства на Подолі

В мене було ще одне завдання до виконання. Пані Ніна Булавицька колись дала мені недокінчений портрет, Симона Петлюри, праця її чоловіка, Олекси Булавицького, щоб я знайшов для нього місце. Перед відїздом в Україну я потелефонував до Проф. Дмитра Степовика, який деякий час тому написв книжку про мистецтво Олекси Булавицького, він порадив мені, щоб я привіз валикі знімки з портрета. В Києві, ми з паном Степовиком, пішли до Музею Гетьманства зі згаданими фотознімками та ще з двома книжками, «Літопис Української революції, матеріали й документи до історії української революції», О. Доценко, Том II, Книга 4. 1917-1923. Київ-Львів, 1923р. і Книга 5, 1924р видання, які передала пані Марія Пундик-Змага. Цей музей знаходиться на Подолі в будинку Мазепи, який колись розпадався, але заходами людей в Україні та грошей діаспори, тепер став як лялька для вистави. Раджу всім хто буде відвідувати Київ, щоб обов'язково взяли турне музею - дістанете задоволення. Книжки, які я передав, були прийняті і без мого сподівання мені передали документацію про їх передачу. Також, керівник музею, пані Галина Ярова, коли переглянула фотознімки з портрету, попросила щоб я переслав портрет, праці Булавицького, до музую, вони мають на нього місце. Пані Галина дала нам особисте турне музею, обвела нас скрізь, а в одному вестибюлі на бронзовій дошці я побачив ім'я мого кума, Василя Филиновича і його дружини Лідії, які дали допомогу на музей в пам'ять батька, генерала Василя Филиновича, учасника визвольних змагань. Такі перлини як цей музей знаходяться випадково, а їх обов'язково треба відвідувати.

Церква Побратим

Наша церковна громада, церкви св. Михаїла і св. Юрія в Міннеаполісі, має церкву побратим в передмісті Києва, в містечку Буча. Відколи ми стали церквами побратимами, церква, Київського Патріархату, в Бучі постійно росте. З маленької каплички, тепер там будується собор, величиною найбільший на цілу Київщину. До фінального закінчення будови церкви в середині може взяти ще декілька років, але у пів-підвалі вже є діюча каплиця, яка є в тричі більша за оригінальну церковцю надворі, має приміщення для парафіяльних зібрань, має діючу кухню і модерні туалети. Все це є приміщене у пів-підвалі під церквою. Відколи ми стали церквами побратим в 2000 році, я приїзжаю сюди щороку на відвідини, і не можу налюбуватися постійним прогресом і розвитком громади. Священик, о. Андрій, дійсно заслуговує похвали. Цього року в них прилучили професіоналів до їхнього церковного хору, і на мою думку, їхній хор вже може конкурувати з хором Володимирського Собору в Києві. Кожна з моїх відвідин до церкви в Бучі дає мені велике духовне піднесення, так що кожного разу я відїзжаю, я беру з собою високо піднесене гарне позитивне чуття.

Держ. Дор. НДІ

В мене це вже є як традиція, кожного року я відвідую «Державний Дорожний Науково-Дослідний Інститут» і передаю директорові інституту, пану Нагайчуку, від 20 до 30 фунтів дорожбудівельних книжок і журналів. Цього разу в нас була дискусія про американські вимоги для втримання реєстрації професійного інженера. Я розповів йому, що кожен американський професійний інженер має відновлювати свою реєстрацію що-два роки, з тим, що має представляти посвітчення про кількість годин, «Continuing Education». Так вийшло, що цього разу я привіз списки курсів в цій ділянці, а ще й привіз цілий курс про підвищення знання про «Втрамбування Ірунтів». Пан Нагайчук сказав, що в них хтось обов'язково перекладе цей курс на українську мову. Далі в нас пішла розмова про земельні реформи які мають привести до приватної власності землі. Я йому підкреслив, що цього не можна дозволити аж поки не буде прийнятий закон про податок на землю. Цебто, хто її оподатковує, як встановлюється вартість землі (нерухомості), як і на що встановлюється податок, і т.п. Я відчув, що не все було цілковито ясним йому, аж поки я не вияснив, що з податку на землю втримуються школи, поліція, пожежники, дороги... З цим, кожен Район цікавився б, щоб в них був економічний розвиток, з більшою вартістю на землю зростатиме і податок. Тут він зрозумів, що незалежно, хто буде власником землі, він буде цікавитись щоб земля працювала і давала прихід, бо всерівно треба

буде платити податок. А це значить зростання економіки і добробуту місцевого населення.

Конференція МІОК:

Розмова з заступником міністра освіти, Павлом Хобзейем

Головні новини про конференцію МІОК та про відзначення там 50-ти Літнього Ювілею СКУ було вже багато написано в газетах. Тут я хотів би розповісти про деякі, на мій погляд, цікаві моменти. Один з них є про зникнення букви «г» з «Windows 10» та подальшого советського використання російської мови у перекладах, на та із, інших мов. Після «праці» міністра освіти Табачника, в «Microsoft» зникла буква «г», і вже пройшло три роки як Табачника немає, вже вийшла нова програма «Windows», а буква «г» ще не повернулася. Тож з цим на увазі, під час конференції, я відвідав ту секцію де виступав заступник мінстра освіти, Павло Хобзей. Після його виступу в мене була нагода звернутися до нього в справі букви «г». Спочатку він сказав, що немає проблеми з цією буквою бо вона є в нього у ручному комп'ютері. Але в скорому часі він погодився, що це в нього стара програма, і що він зробить заходи, щоб офіційно звернутися до «Microsoft» про виправлення української абетки. Вцей час, я взяв нагоду торкнутися ще одну справу, це про те, що Україна досіх пір користується радянською транслітерацією. Все ще далі перекладається, скажімо з англійської, перше на російську мову, а з російської на українську і також навпаки. Я дав йому приклад з ім'ям представника ОБСЄ, «Hug», яке є перекладене на російську як «Хуг» яке вони читають як «Хуг», а в українській пишуть і читають вже як «Хуг» замість «Гюг». Я розповів йому про питання яке завдали мені мої внуки минулого літа. Ми жили на вулиці Гончара, а в латині замість «Honchara» написали «Gonchara», цебто з російського «гончара». Я мав пояснити внукам, що це писав хтось, що не знає англійської мови. Пан Хобзей сказав, що він розуміє це, і що він ближче розгляне це питання. Я порадив йому, щоб він підніс це питання до людей письма, щоб вони виробили підхід як направити таку неграмотність. Всю цю розмову я маю записану на відіо, цікаво буде стежити чи міністерство освіти зробить якийсь рух. Те, про що я тут торкнув є лише поверхові питання, я ще не чув щоб хтось перевірів, що Табачники зробили з правописом і словником у «Microsoft», а там треба перевірити якої мовної шкоди вони накоїли.

Розмова про економіку

Під час однієї з перерв між сесіями в мене трапилась цікава розмова з представниками «Організацій в Україні»? Мова йшла про потребу розвитку економіки в Україні. Відчувалося ніби ситуація була такою як в тих людей які дійшли до кінця довгого тунелю,

а вихід завалений. Вони говорили, щоб в Україні зачала підніматися економіка, мало б запрацювати виробництво (це правда). А Україна мало що виробляє, і те що вона виробляє, окрім сировини, ніхто на світовому ринку не купує. Виглядає так, що керівництво державою немає плянів, що до розвитку економіки країни. Щоб якось вийти з такого глухого негативного кутка я запропонував їм таке. Якщо вони мають можливість організувати виробництво, скажімо, вітряних електро генераторів, а Україна має все для такого виробництва, то з добрим підходом ніхто в світі не зможе конкурувати з Україною, а на таке виробництва в світі є дуже великий попит. Я підказав їм, що штат Міннесота вже виробляє 18% всієї своєї електроенергії вітром. Це є екологічно чиста і найдешевша електроенергія.

Українське Національне Середовище

Кожен раз я відвідую Львів то бов'зково маю честь зустрітися з паном Орестом Мухом. З ним я познайомився вже багато років тому коли він приїзжав до Міннесоти в справі екології, а я був запрошений як перекладач. Цього разу у Львові, Орест запросив мене познайомитись з цікавою групою провідних людей Львова. Це є група, патріотично наставлених людей, з різних ділянок зайняття, від бізнесменів до мистців до журналістів... Вони називають свою групу «Українське Національне Середовище» і сходяться один вечір в тиждень, і за пивом чи ще за чимсь іншим, у призначеному місці ресторану ведуть не формальну розмову і обмінюються думками як покращити життя міста Львова. Переглядаючи мій відео-запис, їхній ведучий зробив таке завваження: що є бажаним, щоб такі Українські Національні Середовища поширювалися по інших містах України і щоб

вони співпрацювали між собою. Це мені дуже виглядає як коло позитивного діалогу про яке я писав минулого року в своєму дописі. Вшанування новітніх жертв - борців за Україну. Як частина програми, учасники конференції мали нагоду вшанувати пам'ять новопредставлених героїв України. Це відбулося на Личаківському цвинтарі. В першій частині була відправлен урочиста коротка панахида на тій частині цвинтаря де були поховані герої Небесної Сотні. Між учасниками були і родичі загиблих і між ними я впізнав Світлану Бадеру, вона колись з Галиною Яблонською і групою жінок із Світової Жіночлі Організації влаштували концерт молоді, а мене запросили, щоб я дав привітання від української молодечої організації в Америці. Пані Світлана тужить за своїм мужем, він був застрелений на Майдані і увійшов до рядів Небесної Сотні. Вона представила мене до ще двох людей які віддали своїх рідних до лави героїв. Ці люди передали мені для нашої парафії підписані ними дві брошурки. Одна про сина, а друга про мужа-батька-діда. З цих брошурок можна зрозуміти чому цих людей вписали до Небесної Сотні. Залишивши місце поховань Небесної Сотні, вся процесія перейшла до частини Личаківського цвинтаря де поховані воїни сучасної війни з російським агресором. На цій частині цвинтаря є вже море хрестів, а таких морів в Україні є багато. Після Служби Божої, яку украшав великий і добре підготовлений хор, і пострілів з рушниць військових на спів «Вічна Пам'ять» та співу всіма присутніми, Боже Великий Єлиний, зі смутком і гордістю всі рушили до автобусів і поїхали класти квіти біля пам'ятника Шевченка. Такі моменти довго залишаються у пам'яті.

Дискусійна група

Поверх зустрічей з родичами, вдавалося ще й організувати, як я їх називаю, громадські зустрічі. Одна з таких була зустріч з цікавою групою людей, подібна до такої як і минулого року. В цій зустрічі взяли участь: Проф. Володимир Сергійчук – Нац. Унів. Т. Шевченка, Проф. Петро Коваль – Нац. Акад. Образотворчого Мист. і Архит., Марія Овдієнко – видавець, Проф. Олександр Дем'янчук – Могилянська Акад., Валентин Кожевніков – письменник, Ірина Бондарчук – През. Міжнародна Творча Асоц. «Браво», Світлана Євдокімова- Куратор проектів «Браво». Після того як всі познайомились і я роздав книжки друковані в діаспорі і які були писані переважно очевидцями про історичний час визвольних змагань, розмова велася в різних напрямках. Тоді пан Сергійчук оповів, як на свої 65-ті роковини, він взяв свого внука і повіз його в ту місцевість де колись жив його прадід і велів йому, щоб і він познайомив з цим місцем і свого внука коли йому стане 65 років. Тоді пан Дем'янчук оповів про місце, яке він відвідував, де жив його дід і де дід помер під час голодомору. Це повернуло тему

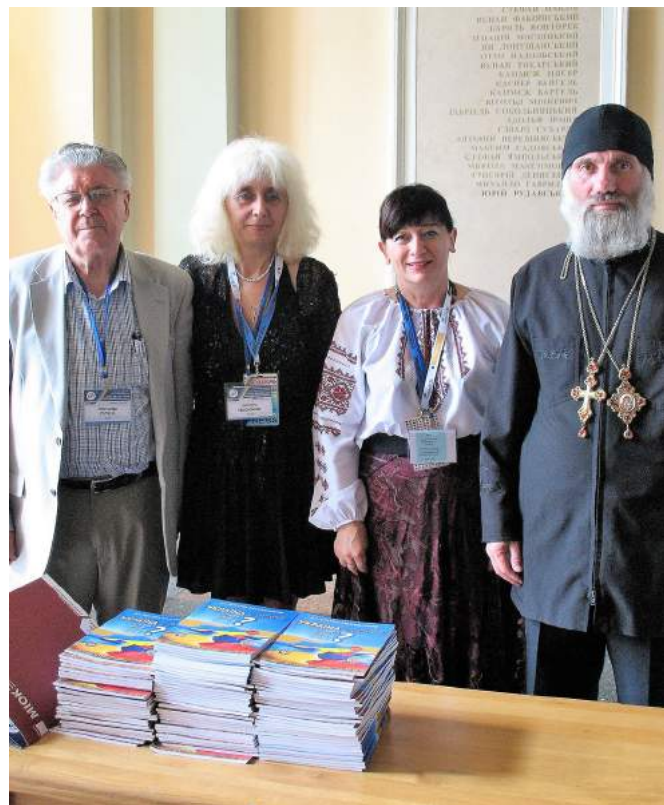
дискусії на голодомор і пан Сергійчук повідомив, що він тепер має проєкт і збирає матеріали про досліди голодомору. До цієї дискусії долучилася пані Марія Овдієнко, і наскільки вона провела багато часу переглядала архіви голодомору, вона широко додала до цієї дискусії. Пан Сергійчук оповів, що в час голодомору багато голодаючих приходили до залізничних станцій і там помирали. Тих померлих людей скидали в ями, і без жодного запису про їхню смерть, так їх там і закопували. Досіх пір, ніхто ще не зробив розкопок тих ям, щоб припустити скільки в тих ямах біля станцій було закопано людей. Ця зустріч як і минулого року відбулася на дворі піца ресторану біля метро станції Університет. Ми мали закінчити нашу зустріч трохи раніше ніж бажалося. Професор Сергійчук мав ще іншу відповідальність і потребував залишити, також Професор Дем'янчук мав повернутися до Могилянської Акадмії, цього дня там відбувалася посьвята студентів пов'язана з початком навчального року. Я також пішов з ним на цю okazji, цього року був рекордовий вступ першокурсників, 1100 студентів. Програма відбулася величаво.

Архів Зарубіжної України

Колись, на попередній конференції МІОК, я познайомився з Дмитром Решетченком, працівником Центрального Державного Архіву Зарубіжної України. Я утримував з ним мінімальний зв'язок, але в кінці минулого року ми з дружиною почали переглядати речі які нам непотрібні але які неможна викинути, тоді я згадав про Дмитра. Я налагодив з ним більше офіційний зв'язок і в скорому часі, перше, переслав архіви Українського Товариства Інженерів Міннесоти, а незадовго після того переслав ще й архів Комітету Допомоги Україні, відділу Міннесоти. На все переслане я отримав документ про отримання і копії архівних списків. На конференції у Львові я зустрів Дмитра

Решетченка і довідався, що від того часу коли я з ним вперше познайомився, він відбув рік в АТО, одружився і став батьком. У Львові, Дмитро запросив мене відвідати Центральний Архів, то ж коли я повернувся до Києва, я при першій нагоді, зателефонував до нього і домовився про час щоб відвідати архівне приміщення. Там Дмитро і директор архіву, Ірина Миколаївна Мага, познайомили мене зі сховищем, з методикою катологування та з доступом дослідників до архівних матеріалів. На мій погляд, все виглядало дуже професійно. Мене ще зацікавило те, що тут також приймають архіви індивідуальних людей. Пані Ірина Миколаївна пояснила, що дослідникам є також важливо знати хто були люди діятори, як вони влаштувалися і яка була їхня діяльність. А ще мене здивувало, що коли пані Ірина, мимохідь, називала імена людей які переслали свої персональні архіви, вона назвала людей яких я знаю. В загальному я є дуже вдячний, що Дмитро Решетченко запросив мене до Архіву Зарубіжної України і до пані Ірини Миколаївної за показ архівного приміщення, для мене це було як ступень в науці. Хто бажав би відвідати сайт Зарубіжної України то ось він є : <http://www.tsdazu.gov.ua>

*В заключені
Цьогорічна подорож в Україну була
дуже інтенсивною, але й супер цікавою.
В додаток до громадської частини
цієї подорожі, в мене були ще й приємні
зустрічі з родичами.*

Олександр Полець (США)

Рецепти *української* кухні

Сирники з манкою на сніданок

Сніданок повинен бути смачним, ситним і корисним. В такому випадку завжди виручать сирники з манкою. Вони виходять більш ніжними й повітряними, ніж сирники з борошном. Секрет у тому, що сирне тісто з манкою має трохи настоятися, аби крупа розбухла.

Сирники на манці потрібно обсмажувати на середньому вогні, оскільки на маленькому вони вбирають велику кількість олії.

Інгредієнти:

Сир 9% 300 г
Манна крупа 3 ст. ложки
Цукор 1-2 ст. ложки
Рослинна олія 2 ст. ложки
Сіль за смаком
Борошно
Сметана для подачі

Спосіб приготування

Сир потрібно перетерти через сито, щоб не було грудочок і тісто вийшло більш однорідним. Додаємо до сиру цукор, манку, дрібку солі й перемішуємо за допомогою вилки або блендера. У разі, якщо сир був децю сухим, додайте в отриману масу 1 ст. ложку молока або води.

Тісто вийде трохи липким, тому візьміть на руки трохи борошна, щоб легше було формувати кульки. Розігрійте пательню

з невеликою кількістю рослинного масла. Обсмажуйте сирники на середньому вогні близько 7 хвилин з кожного боку, накривши кришкою. Подавайте сирники гарячими, додавши сметану або варення.

Начинка для сирників з манкою може бути будь-якою: згущене молоко, заварний крем, варення, шоколад. Орім звичних родзинок, у тісто можна додати сухофрукти, цукати, цедру лимона, горіхи, корицю, шоколадні краплі, свіжі ягоди.

Державне агентство
лісових ресурсів України
<http://dklg.kmu.gov.ua>

Акція
**Майбутнє
лєсу**
у твоїх
руках!

Візьми участь в акції – посади своє дерево!

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО
В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ

В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТЗОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

